

คู่มือ
การขอรับข้อมูลข่าวสารของราชการ
ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร
ของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

องค์การบริหารส่วนตำบลกุดจอก
อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา

คำนำ

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นกฎหมายที่มีเจตนารมณ์ต้องการให้ประชาชนมีโอกาสในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่างๆของรัฐ อีกทั้งยังคุ้มครองสิทธิการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบกระบวนการทำงานของระบบราชการให้มีความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยให้ยึดหลักว่า “เปิดเผยเป็นหลัก ปกปิดเป็นข้อยกเว้น”

เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการและเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ทำให้การใช้อำนาจของรัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และโปร่งใส องค์การบริหารส่วนตำบลกุดจอก จึงได้จัดทำ “คู่มือการขอรับข้อมูลข่าวสารของราชการตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐” มาเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของราชการ

จัดทำโดย
สำนักงานปลัด
องค์การบริหารส่วนตำบลกุดจอก อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑. ความสำคัญของคู่มือ	๑
๒. ประโยชน์ที่จะได้รับ	๒
บทที่ ๒ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน	๒
๑. เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐	๒
๒. บทบัญญัติที่เป็นกุญแจในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ	๔
๓. คำอธิบายโดยย่อในเรื่องการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารหรือเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ของราชการตามมาตรา ๗ มาตรา ๘ และมาตรา ๑๑	๕
๔. ความสัมพันธ์เชื่อมโยงของข้อกำหนดระหว่างมาตรา ๗ และมาตรา ๘	๑๑
บทที่ ๓ ศูนย์ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐	๑๓
๑. ศูนย์ข้อมูลข่าวสารคืออะไร	๑๓
๒. หน้าที่ของศูนย์ข้อมูลข่าวสาร	๑๓
๓. หลักการและแนวคิดในการจัดศูนย์ข้อมูลข่าวสาร	๑๔
๔. หลักเกณฑ์และวิธีเกี่ยวกับการจัดให้มีศูนย์ข้อมูลข่าวสาร	๑๔
๕. ข้อควรจำ	๒๐
๖. ประชาชนรับรู้ข้อมูลข่าวสารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในช่องทางใดได้บ้าง	๒๐
๗. สิทธิของประชาชนในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๒๑
๘. เงื่อนไขการให้บริการข้อมูลข่าวสาร	๒๑
๙. ขั้นตอนการรับบริการ	๒๒
๑๐. เอกสารหลักฐานประกอบการยื่นคำขอ	๒๒
๑๑. ช่องทางในการขอข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบลทุกจุด	๒๒
๑๒. การรับเรื่องร้องเรียน	๒๒
บทที่ ๔ ตัวอย่างประกอบคำอธิบายข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ และมาตรา ๘ ที่ต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร	๒๒
- ตัวอย่างข้อมูลข่าวสารมาตรา ๗	๒๒
- ตัวอย่างข้อมูลข่าวสารมาตรา ๘ (๑) - (๘)	๒๕

ภาคผนวก

- ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เรื่อง กำหนดให้ข้อมูลข่าวสารตามเกณฑ์มาตรฐานความโปร่งใสและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานรัฐ เป็นข้อมูลข่าวสารที่ต้องจัดไว้ให้ประชาชนตรวจดูได้ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๘) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐
- ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดู
- คำอธิบายประกอบหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูตามมาตรา ๙ ฯ
- ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เรื่อง การเรียกค่าธรรมเนียมการขอสำเนาหรือขอสำเนาที่มีค่าธรรมเนียมของข้อมูลข่าวสารของราชการ
- ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เรื่อง กำหนดให้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับผลการพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐฯ
- ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เรื่อง กำหนดให้ประกาศประกวดราคาและประกาศสอบราคาของหน่วยงานของรัฐฯ
- ระเบียบองค์การบริหารส่วนตำบลกุดจอกว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๕๖
- ระเบียบองค์การบริหารส่วนตำบลกุดจอกว่าด้วยการรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความปลอดภัยในการให้ประชาชนเข้าตรวจดูข้อมูลข่าวสารพ.ศ. ๒๕๕๖
- ประกาศองค์การบริหารส่วนตำบลกุดจอก เรื่อง การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสาร
- ประกาศองค์การบริหารส่วนตำบลกุดจอก เรื่อง แต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบศูนย์ข้อมูลข่าวสารองค์การบริหารส่วนตำบลกุดจอก
- แบบฟอร์มคำขอข้อมูลข่าวสาร
- แบบฟอร์มหนังสือร้องเรียน
- แบบฟอร์มหนังสืออุทธรณ์
- แผนผังการขอรับข้อมูลข่าวสารของราชการ

บทที่ ๑ บทนำ

๑. ความสำคัญของคู่มือ

๑.๑ จากการที่มาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีข้อมูลข่าวสารอย่างน้อย ๘ ประเภท ไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบได้ ต่อมาคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้มีประกาศ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบ ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑ ซึ่งกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการ

ข้อ ๑ ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีสถานที่สำหรับประชาชนสามารถใช้ในการค้นหาและศึกษาข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๙ ได้สะดวกตามสมควร

ข้อ ๒ ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำดัชนีที่มีรายละเอียดเพียงพอสำหรับประชาชนสามารถค้นหาข้อมูลข่าวสารตามข้อ ๑ ได้เอง

ข้อ ๓ ให้หน่วยงานของรัฐให้มีข้อมูลข่าวสารตามข้อ ๑ ไว้ให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้โดยสะดวก

กรณีมีความจำเป็นเรื่องสถานะที่จะแยกข้อมูลข่าวสารบางส่วนไปเก็บไว้ต่างหากหรือให้บริการ ณ สถานที่แห่งอื่นก็ได้ ทั้งนี้โดยคำนึงถึงความสะดวกของประชาชนผู้ขอข้อมูลข่าวสารประกอบด้วย

ข้อ ๔ การให้ประชาชนเข้าตรวจสอบข้อมูลข่าวสาร หน่วยงานของรัฐจะกำหนดระเบียบปฏิบัติเพื่อรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยหรือความปลอดภัยก็ได้ โดยคำนึงถึงความสะดวกของประชาชนผู้ขอตรวจสอบข้อมูลข่าวสารด้วย

๑.๒ แม้ว่ามาตรา ๙ จะกำหนดลักษณะหรือประเภทของข้อมูลข่าวสารไว้แล้วก็ตาม แต่เป็นสาระบัญญัติที่มีลักษณะกว้าง ๆ เป็นการทั่วไปสำหรับหน่วยงานของรัฐทั้งปวง เมื่อพิจารณาในข้อเท็จจริงเกี่ยวกับหน่วยงานของรัฐไม่ว่าราชการส่วนกลาง อันมีกระทรวง ทบวง กรม ศาล องค์การอิสระ รัฐวิสาหกิจ ฯลฯ ราชการส่วนภูมิภาคและองค์กรปกครองส่วนอันมีกรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การบริหารพื้นที่พิเศษ ซึ่งจะเห็นถึงความแตกต่างอยู่ ๔ ประการ คือ

(๑) ระดับของหน่วยงานแตกต่างกัน เช่น ระดับกระทรวงกับระดับองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น

(๒) ขนาดของหน่วยงานแตกต่างกัน เช่น กระทรวงขนาดใหญ่ กรมขนาดใหญ่ กับกรมขนาดเล็ก จังหวัดขนาดเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น ๕ เป็นต้น

(๓) ขอบอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานแตกต่าง เช่น มีอำนาจหน้าที่กว้างขวางเพราะมีกฎหมายหลายฉบับที่หน่วยงานต้องปฏิบัติ เช่น กระทรวงมหาดไทย เป็นต้น

(๔) ปริมาณงานมากน้อยแตกต่างกันขององค์ประกอบ ตาม ข้อ (๑) - (๓) อันนำมาซึ่งปริมาณข้อมูลข่าวสารมากน้อยเช่นกัน

จากความแตกต่างดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นทำให้เห็นว่า หน่วยงานของรับขนาดใหญ่ ขอบอำนาจหน้าที่กว้างขวาง อาจมีข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๙ (๑) – (๘) ครบทุกประเภทแต่ขณะเดียวกัน หน่วยงานของรัฐขนาดเล็ก เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลอาจมีข้อมูลข่าวสารบางประเภท บางอนุมาตรา เท่านั้น ดังนั้นสถานที่จัดข้อมูลข่าวสารไว้หรือศูนย์ข้อมูลข่าวสาร ข้อมูลข่าวสารจึงไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน ทั้งหมด แต่อย่างน้อยต้องมีสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก ข้อมูลข่าวสารที่หน่วยงานของรัฐนั้นพึงมีตามมาตรา ๙ (๑) – (๘) และระเบียบการให้บริการ จึงได้มีการศึกษาจัดทำคู่มือฉบับนี้ขึ้น

๒. ประโยชน์ที่จะได้รับ

๒.๑ การสร้างความเข้าใจให้กระจ่างขึ้นเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ และมาตรา ๙ (๑) – (๘) และศูนย์ข้อมูลข่าวสารของราชการ

๒.๒ การใช้ตัวอย่างที่มีอยู่เป็นแนวทางในการตรวจสอบพิจารณาและคัดเลือกข้อมูลข่าวสาร หน่วยงานของรัฐมีอยู่ว่า มีข้อมูลข่าวสารใดบ้างที่ต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบดูเพราะว่า ไม่มีใครที่ทราบ และเข้าใจข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานใด ๆ ได้ดีว่าหน่วยงานเจ้าของข้อมูลข่าวสารนั้น

๒.๓ บุคลากรประจำศูนย์ข้อมูลข่าวสารจะได้ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน

๒.๔ เป็นความริเริ่มที่จะแนะนำ ส่งเสริม ผลักดันให้หน่วยงานของรัฐได้พัฒนาศูนย์ข้อมูลข่าวสารของราชการให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

บทที่ ๒

การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน

เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

การให้ความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนไทยได้ก้าวสู่ความเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญ โดยเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริงได้ในทางปฏิบัติ นับแต่พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นต้นมา ก่อนหน้านั้นเป็นที่ยอมรับว่าสิทธิของประชาชนในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารมีอยู่อย่างจำกัด การดำเนินงานของส่วนราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอยู่ภายใต้กรอบปฏิบัติของระบบราชการ ซึ่งถือการปกปิดเป็นหลัก การเปิดเผยเป็นกรณียกเว้น เนื่องจากการขาดความชัดเจนในเรื่องของการจัดระบบและการบริหารจัดการ และการบริการข้อมูลข่าวสาร จึงส่งผลให้การบริหารราชการและการให้บริการแก่ประชาชนไม่เป็นไปด้วยดี การดำเนินที่ผ่านมาจึงเป็นเพียงการปฏิบัติตามความคิดเห็นหรือการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ นี้มีเจตนารมณ์อันเป็นความคิดพื้นฐานสำคัญอยู่ ๕ ประการ คือ

(๑) เพื่อเป็นการประกันสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน (Rights to know) ในการดำเนินการต่าง ๆ ของหน่วยงานของรัฐอย่างกว้างขวาง และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารของหน่วยงานของรัฐ อันจะนำไปสู่กระบวนการบริหารของรัฐที่เป็นธรรม เสมอภาคและสามารถ ตรวจสอบได้

เพื่อให้การดำเนินงานมีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

(๒) เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนสามารถใช้สิทธิทางการเมืองได้โดยถูกต้องตรงตามความจริง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนากระบวนการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประเทศให้มั่นคงและส่งเสริมความเป็นรัฐบาลโดยประชาชน

(๓) เพื่อความจำเป็นในการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารบางประเภท (need to protect) ซึ่งกฎหมายได้กำหนดไว้เกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงของรัฐประโยชน์ที่สำคัญของเอกชนและคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารของทางราชการไปพร้อมกัน

(๔) เพื่อส่งเสริมการปฏิรูประบอบราชการ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติของเจ้าหน้าที่ หน่วยงานของรัฐเพื่อประโยชน์สูงสุดต่อการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐและต่อประชาชน

(๕) เพื่อการพัฒนากระบวนการของภาครัฐ โดยการจำแนกและจัดระบบเพื่อให้การนำไปใช้ประโยชน์ (การเปิดเผย) และการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารเป็นไปทิศทางเดียวกัน

จากเจตนารมณ์ข้างต้น ทำให้เนื้อหาสาระของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ในหมวดที่ ๑ ตั้งแต่ มาตรา ๗ - ๑๓ จึงได้บัญญัติถึงการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐต้องส่งลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดู และข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดหาข้อมูลข่าวสารให้แก่ประชาชนผู้ขอ

ส่วนในหมวดที่ ๒ มาตรา ๑๔ - ๒๐ ได้บัญญัติถึงการไม่ต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของราชการที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยก็ได้ โดยคำนึงถึงองค์ประกอบหลักสามประการ คือ การปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐเป็นประการที่หนึ่ง ประโยชน์สาธารณะเป็นเป็นประการที่สอง และประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องเป็นประการที่สาม นอกจากนี้ยังให้คำนึงถึงข้อมูลข่าวสารที่หากเปิดเผยแล้วหน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบตามกฎหมายขณะที่เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ต้องรับผิดชอบหากกระทำโดยสุจริต

ส่วนในหมวดที่ ๓ มาตรา ๒๑ - ๒๕ ได้บัญญัติถึงการเปิดเผยและการจัดระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในครอบครองของหน่วยงานของรัฐ

ส่วนในหมวดที่ ๔ มาตรา ๒๖ ได้บัญญัติถึงการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารประเภทเอกสารประวัติศาสตร์เพื่อให้ประชาชนได้ศึกษาค้นคว้า

นอกจากนี้ยังมีบัญญัติถึงที่มา อำนาจ หน้าที่ของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเอาไว้ ในหมวดที่ ๕ มาตรา ๒๗ - ๓๔ ตลอดจนบัญญัติถึงที่มา อำนาจ หน้าที่ ของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในเรื่องเกี่ยวกับที่มาอำนาจหน้าที่ไว้ในหมวดที่ ๖ มาตรา ๓๕ - ๓๙ บัญญัติบทกำหนดโทษไว้ในหมวดที่ ๗ มาตรา ๔๐ - ๔๑ และบัญญัติถึงบทเฉพาะการในมาตรา ๔๒ - ๔๓

จะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้กำหนดภารกิจต่าง ๆ ให้หน่วยงานของรัฐ อันได้แก่ ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ ส่วนราชการ สังกัดรัฐสภา ศาลเฉพาะในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาพิพากษาอรรถคดี องค์การควบคุมการประกอบวิชาชีพ หน่วยงานอิสระของรัฐหน่วยงานต่าง ๆ และหน่วยงานอื่นตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงให้มีหน้าที่หลายประการซึ่งต้องปฏิบัติตามกฎหมายและประกาศของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ตลอดจนมติคณะรัฐมนตรีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒. บทบัญญัติที่เป็นกฎเกณฑ์ในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ

๒.๑ มาตรา ๗ หน่วยงานของรัฐต้องส่งข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยดังต่อไปนี้ ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา

- (๑) โครงการสร้างและการจัดองค์กรในการดำเนินงาน
- (๒) สรุปอำนาจหน้าที่ที่สำคัญและวิธีการดำเนินงาน
- (๓) สถานที่ติดต่อเพื่อขอรับข้อมูลข่าวสาร หรือคำแนะนำในการติดต่อกับหน่วยงานของรัฐ
- (๔) กฎ มติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับ คำสั่ง หนังสือเวียน ระเบียบ แบบแผน นโยบายหรือการตีความ ทั้งนี้ เฉพาะที่จัดให้มีขึ้นโดยมีสภาพอย่างกฎ เพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง
- (๕) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อมูลข่าวสารใดที่ได้มีการจัดพิมพ์เพื่อให้แพร่หลายตามจำนวนพอสมควรแล้ว ถ้ามีการลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาโดยอ้างอิงสิ่งพิมพ์นั้นก็ให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติตามบทบัญญัติวรรคหนึ่งแล้วให้หน่วยงานของรัฐรวบรวม และจัดให้มีข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่งไว้เผยแพร่เพื่อขายหรือจำหน่ายแจก ณ ที่ทำการของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นตามที่เห็นสมควร

๒.๒ มาตรา ๘ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยดังต่อไปนี้ ไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

- (๑) ผลการพิจารณาหรือคำวินิจฉัยที่มีผลโดยตรงต่อเอกชน รวมทั้งความเห็นแย้งและคำสั่งที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาวินิจฉัยดังกล่าว
- (๒) นโยบายหรือการตีความที่ไม่เข้าข่ายต้องลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษามาตรา ๗ (๔)
- (๓) แผนงาน โครงการ และงบประมาณรายจ่ายประจำปีของปีที่กำลังดำเนินการ
- (๔) คู่มือหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีผลกระทบต่อสิทธิหน้าที่ของเอกชน
- (๕) สิ่งพิมพ์ที่ได้มีการอ้างอิงถึงมาตรา ๗ วรรคสอง
- (๖) สัญญาสัมปทาน สัญญาที่มีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนหรือสัญญาาร่วมทุนกับเอกชนในการจัดทำบริการสาธารณะ

(๗) มติคณะรัฐมนตรี หรือมติคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยกฎหมาย หรือโดยมติคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ ให้ระบุรายชื่อรายงานทาง

วิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการพิจารณาไว้ด้วย

- (๘) ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด
- ข้อมูลข่าวสารที่จัดให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามวรรคหนึ่งถ้ามีส่วนที่ต้องห้ามมิให้เปิดเผยตามมาตรา ๑๔ หรือ มาตรา ๑๕ อยู่ด้วย ให้ลบหรือตัดทอนหรือทำโดยประการอื่นใดที่ไม่เป็นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนนั้น

บุคคลไม่ว่าจะมีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องหรือไม่ก็ตาม ย่อมมีสิทธิเข้าตรวจดู ขอสำเนาหรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่งได้ ในกรณีที่เหมาะสมหน่วยงานของรัฐ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการจะวางหลักเกณฑ์เรียกค่าธรรมเนียมในการนั้นก็ได้ ในการนี้ ให้คำนึงถึงการช่วยเหลือผู้มิรายได้น้อยประกอบ ทั้งนี้ เว้นแต่จะมีกฎหมายเฉพาะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

คนต่างด้าวจะมีสิทธิตามมาตรา นี้เพียงใดให้เป็นไปตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง
มาตรา ๑๐ บทบัญญัติมาตรา ๗ และมาตรา ๙ ไม่กระทบถึงข้อมูลข่าวสารของราชการที่มี
กฎหมายเฉพาะกำหนดให้มีการเผยแพร่หรือเปิดเผย ด้วยวิธีการอย่างอื่น

๒.๓ มาตรา ๑๑ นอกจากข้อมูลข่าวสารของราชการที่ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาแล้ว หรือที่จัด
ไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้แล้วหรือที่มีการจัดให้ประชาชนได้ค้นคว้าตามมาตรา ๒๖ แล้ว ถ้าบุคคลใดขอ
ข้อมูลข่าวสารอื่นใดของราชการ และคำขอของผู้นั้นระบุข้อมูลข่าวสารที่ต้องการในลักษณะที่อาจเข้าใจได้
ตามควร ให้หน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้แก่ ผู้ขอภายในเวลาอันสมควร เว้นแต่ผู้
นั้นขอจำนวนมากหรือบ่อยครั้งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

ข้อมูลข่าวสารของราชการใดมีสภาพที่อาจบอบสลายง่าย หน่วยงานของรัฐจะขอขยายเวลาในการ
จัดหาให้หรือจะจัดทำสำเนาให้ในสภาพอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่ข้อมูลข่าวสารนั้น
ก็ได้ ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐจัดหาให้ตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่แล้ว
ในสภาพที่พร้อมจะให้ได้ มิใช่เป็นการต้องไปจัดทำ วิเคราะห์ จำแนก รวบรวม หรือจัดให้มีขึ้นใหม่ เว้นแต่
เป็นการแปรสภาพเป็นเอกสารจากข้อมูลข่าวสารที่บันทึกไว้ในระบบการบันทึกภาพหรือเสียง ระบบ
คอมพิวเตอร์ หรือระบบอื่นใด ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการกำหนด แต่ถ้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่ากรณีเช่นนั้น
มิใช่การแสวงหาผลประโยชน์ทางการค้าและเป็นเรื่องจำเป็นเพื่อปกป้องสิทธิเสรีภาพ
สำหรับผู้นั้น หรือเป็นเรื่องที่จะเป็นประโยชน์แก่สาธารณะ หน่วยงานของรัฐจะจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้
ได้ บทบัญญัติวรรคสามไม่เป็นการห้ามหน่วยงานของรัฐที่จะจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการใดขึ้นมา
ใหม่ให้แก่ผู้ร้องขอ หากเป็นการสอดคล้องด้วยอำนาจหน้าที่ตามปกติของหน่วยงานของรัฐนั้นอยู่แล้วให้นำความ
ในมาตรา ๙ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ มาให้บังคับแก่การจัดหาข้อมูลข่าวสารให้ตามมาตรา นี้
โดยอนุโลม

๒.๔ มาตรา ๑๔ ในกรณีที่มีผู้ยื่นคำขอข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๑๑ แม้ว่าข้อมูล
ข่าวสารที่ขอจะอยู่ในความควบคุมดูแลของหน่วยงานส่วนกลางหรือส่วนสาขาของหน่วยงานแห่งนั้น หรือ
จะอยู่ในความควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นก็ตาม ให้หน่วยงานของรัฐที่รับคำขอให้คำแนะนำ
เพื่อไปยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้นโดยไม่ชักช้า

ถ้าหน่วยงานของรัฐผู้รับคำขอเห็นว่าข้อมูลข่าวสารที่มีคำขอเป็นข้อมูลข่าวสารที่จัดทำโดย
หน่วยงานของรัฐแห่งอื่น และได้ระบุห้ามการเปิดเผยไว้ตามระเบียบที่กำหนดตามมาตรา ๑๖ ให้ส่งคำขอ
นั้นให้หน่วยงานของรัฐผู้จัดทำข้อมูลข่าวสารนั้นพิจารณาเพื่อมีคำสั่งต่อไป

๓. คำอธิบายโดยย่อในเรื่องการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารหรือการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการ ๓ วิธีการ ตามบทบัญญัติในมาตรา ๗ มาตรา ๙ และมาตรา ๑๑

๓.๑ การนำข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ ไปลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา

๓.๑.๑ ความสำคัญและประโยชน์ของมาตรา ๗

๑. เป็นการทบทวนโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ และการดำเนินงานที่เป็น
ปัจจุบัน รวมสถานที่ติดต่อเพื่อขอรับข้อมูลข่าวสาร

๒. เป็นการทบทวนบทบัญญัติต่าง ๆ ที่เป็นกฎหมายหรือมีสภาพอย่างกฎหมายที่มีผล
บังคับใช้ของหน่วยงานนั้นเพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง

๓. เป็นประกาศต่อสาธารณะถึงอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานถือได้ว่าเป็น
สัญญาประชาคมระหว่างหน่วยงานนั้นกับประชาชนและเป็นโอกาสที่ประชาชนจะได้รับรู้

๔. เป็นเครื่องมือตรวจสอบในการปฏิบัติงานของหน่วยงานนั้น

๓.๑.๒ มาตรา ๗ วรรคแรกแห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องส่งข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยตามที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๗ ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา คือ

๑. โครงสร้างและการจัดองค์กรในการดำเนินงาน

จะช่วยให้ประชาชนสามารถรับรู้ได้ว่าหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐแต่ละหน่วยงานมีการจัดโครงสร้างการบริหารภายในหน่วยงานนั้นอย่างไร มีการจัดแบ่งเป็นหน่วยงานย่อยอย่างไร

๒. สรุปลำนาจหน้าที่ที่สำคัญและวิธีการดำเนินงาน

การกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องสรุปลำนาจหน้าที่ที่สำคัญและวิธีดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่นั้น ๆ ทำให้ประชาชนสามารถรับรู้ถึงบทบาทที่แท้จริงของแต่ละหน่วยงานมีหน้าที่สำคัญอย่างไร รวมทั้งรับรู้ถึงวิธีการหรือกระบวนการทำงานของหน่วยงานนั้น ๆ อีกด้วย ทำให้ประชาชนสามารถที่จะตรวจสอบหรือเข้าไปมีส่วนร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องหรืออยู่ในความสนใจของตนเองได้

๓. สถานที่ติดต่อเพื่อขอรับข้อมูลข่าวสาร หรือคำแนะนำในการติดต่อกับหน่วยงานของรัฐ

เมื่อประชาชนได้ทราบถึงหน่วยงานที่ควรติดต่อแล้ว การที่กฎหมายได้กำหนดให้ทุกหน่วยงานของรัฐจะต้องลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา เพื่อบอกถึงสถานที่เพื่อติดต่อขอรับข้อมูลข่าวสารหรือคำแนะนำจึงเป็นการเพิ่มความสะดวกกับประชาชนเพื่อทราบว่าจะไปติดต่อที่ใด จุดใด คำว่าจุดใด ตามนัยนี้เมื่อโยงไปถึงบทบัญญัติในมาตรา ๙ ก็คือศูนย์ข้อมูลข่าวสารที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้ตนเอง รวมทั้งยังเป็นหลักประกันที่ชัดเจนว่าหน่วยงานของรัฐต้องจัดเจ้าหน้าที่ไว้เป็นการประจำ เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารและคำแนะนำในการติดต่อไว้ด้วย

๔. กฎ มติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับ คำสั่ง หนังสือเวียน ระเบียบ แบบแผน นโยบาย หรือการตีความ ทั้งนี้ เฉพาะที่จัดให้มีขึ้นโดยมีสภาพอย่างกฎ เพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง

ข้อมูลข่าวสารตามที่กำหนดในข้อนี้ กฎหมายมุ่งบังคับเฉพาะข้อมูลข่าวสารที่มีสภาพอย่างกฎเท่านั้น ทั้งนี้ เนื่องจากกฎเป็นมาตราที่เอามาใช้ในการปกครองโดยเป็นบทบัญญัติที่มีผลบังคับใช้เป็นการทั่วไปโดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ เป็นหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้าโดยจะมีผลกับข้อเท็จจริงกรณีใดกรณีหนึ่ง ก็ต่อเมื่อข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นนั้นตรงกับที่กำหนดในกฎข้อบังคับแล้ว จึงจะเกิดสภาพบังคับทางกฎหมายโดยมีผลกระทบต่อสิทธิหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยทันที

โดยปกติในทางปกครอง กฎอาจจำแนกออกเป็น ๒ ประเภท คือ กฎที่มีผลต่อเอกชนทั่วไปและกฎที่มีเฉพาะต่อเจ้าหน้าที่ในองค์กร เช่น ผู้บังคับบัญชาวางระเบียบกำหนดขั้นตอนและวิธีปฏิบัติงานสำหรับเจ้าหน้าที่ กฎประเภทหลังนี้ไม่มีผลต่อเอกชนจึงไม่อยู่ในบังคับที่จะต้องพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๘ บัญญัติว่า ข้อมูลข่าวสารที่มีสภาพอย่างกฎตามข้อนี้ ถ้ายังไม่มีการนำลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษานำไปใช้บังคับในทางที่ไม่เป็นคุณแก่ผู้ใดไม่ได้ เว้นแต่ผู้นั้นจะได้รู้ถึงข้อมูลข่าวสารนั้นตามความเป็นจริงมาก่อนแล้วเป็นเวลาพอสมควร นั่นคือได้รู้มานานพอที่จะปฏิบัติตามกฎนั้น

๕. ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

นอกเหนือจากข้อมูลข่าวสารตามรายการตามข้อ ๑ - ๔ แล้ว กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการยังให้อำนาจกับคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการในการกำหนดหรือประกาศเพิ่มเติมว่า

ข้อมูลข่าวสารใดที่หน่วยงานของรัฐจะต้องนำลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา ทั้งนี้ เพื่อให้เหมาะสมกับการพัฒนาของสังคมในอนาคต

๓.๒ การจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร

๓.๒.๑ ความสำคัญและประโยชน์ของมาตรา ๙

๑. เป็นการวางระบบเอื้ออำนวยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารประเภทที่ประชาชนควรรู้ได้โดยสะดวก

๒. เป็นการแสดงให้เห็นถึงการบริการบริหารงานราชการแผ่นดินของหน่วยงานนั้นว่า เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ แบบแผน ข้อบังคับ นโยบาย หรือไม่เพียงใด

๓. เป็นประโยชน์ในการมีส่วนร่วม การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐและการคุ้มครองสิทธิของประชาชน

๔. การนำผลการพิจารณา/ตีความ และองค์ความรู้มาใช้เป็นบรรทัดฐานในการดำเนินกิจกรรมไม่ว่าในเรื่องส่วนตัวและ/หรือส่วนรวม

๕. การใช้ข้อมูลข่าวสารเพื่อปกป้องประชาชนของตนเองประโยชน์สาธารณะและการอื่นๆ

๓.๒.๒ มาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๙ ของกฎหมาย เพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ กำหนด (ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑ เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดู) ได้แก่ ต้องจัดให้มีสถานที่หรือศูนย์ข้อมูลข่าวสารและข้อมูลข่าวสารไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้โดยสะดวก ต้องจัดทำดัชนีหรือรายการข้อมูลข่าวสารที่มีรายละเอียดเพียงพอสำหรับประชาชน สามารถค้นหาข้อมูลข่าวสารได้ด้วยตนเอง ฯลฯ

ในการจัดข้อมูลข่าวสารไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูนี้ กฎหมายได้กำหนดให้ประชาชนมีสิทธิขอสำเนา (right to copy) หรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องด้วย

ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐจะต้องรวบรวมไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจ ดูได้ (public inspection) อย่างน้อยที่สุดตามที่กฎหมายกำหนด ได้แก่

๑. ผลการพิจารณาหรือคำวินิจฉัยที่มีผลโดยตรงต่อเอกชน รวมทั้งความเห็นแย้งและคำสั่งที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาวินิจฉัยดังกล่าว

การกำหนดให้นำข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับผลการพิจารณาหรือคำวินิจฉัยที่มีผลโดยตรงต่อเอกชนมารวมไว้ให้ประชาชนตรวจดูได้นี้ เพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจดูได้ว่า การพิจารณาเรื่องหนึ่งเรื่องใดที่เกี่ยวกับเอกชนของหน่วยงานของรัฐที่ผ่านมาได้มีการพิจารณาโดยหลักเกณฑ์หรือตามกฎหมายอย่างไร จะทำให้สามารถได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเป็นแนวทางได้ว่า จะต้องเตรียมตัวอย่างไรและหน่วยงานของรัฐควรจะพิจารณาอย่างไร

๒. นโยบายหรือการตีความ

การที่หน่วยงานของรัฐจะมีนโยบายเพื่อดำเนินการเรื่องหนึ่งเรื่องใดสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องให้ประชาชนได้รับรู้ เพื่อให้ความร่วมมือปฏิบัติหรือเพื่อให้ข้อเสนอแนะต่อแนวทางนโยบายดังกล่าวอัน

เป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ดังนั้น นโยบายที่กำหนดขึ้นหรือการตีความ การใช้กฎหมายใด ๆ แม้ไม่เข้าข่ายที่มีสภาพเป็น กฎ ที่ต้องนำไปลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาก็จะต้องนำมารวมไว้ให้ประชาชนสามารถตรวจดูได้

๓. แผนงาน โครงการ และงบประมาณรายจ่ายประจำปีของปีที่กำลังดำเนินการ

ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแผนงาน โครงการและงบประมาณรายจ่ายประจำปีอาจถือได้ว่าเป็นข้อมูลข่าวสารสำคัญไม่เฉพาะเพื่อให้ผู้รับเหมาหรือผู้ประกอบการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับงบประมาณประจำปีของหน่วยงานของรัฐ ตลอดจนแผนงานและโครงการต่าง ๆ อย่างเท่าเทียมกัน ทำให้กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างต่าง ๆ มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรมและโปร่งใสและทำให้รัฐได้ประโยชน์จากการแข่งขันที่เป็นธรรมและโปร่งใส นอกจากนี้ การที่ประชาชนสามารถเข้าตรวจสอบข้อมูลข่าวสารตามข้อนี้ได้ ยังทำให้ประชาชนมีข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการใช้งบประมาณของหน่วยงานของรัฐ ตลอดจนรายละเอียดของแผนงาน โครงการซึ่งสามารถมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของรัฐในทุก ๆ ขั้นตอนในการใช้จ่ายงบประมาณหรือการจัดซื้อจัดจ้างได้

๔. คู่มือหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีผลกระทบถึงสิทธิหน้าที่ของเอกชน

ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับคู่มือหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีผลกระทบถึงสิทธิหน้าที่ของเอกชน จัดได้ว่าเป็นข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนควรได้รับรู้เช่นกันเพื่อที่จะได้รู้ว่าการให้บริการหรือการดำเนินการในเรื่องหนึ่งเรื่องใดกับประชาชนตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐนั้นได้กำหนดขั้นตอน หลักเกณฑ์การพิจารณาและการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ไว้อย่างไร และในการขอรับบริการเรื่องต่าง ๆ จากหน่วยงานหรือเมื่อต้องการปฏิบัติตามกฎหมายในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนปฏิบัติหรือหลักเกณฑ์ตามที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ คู่มือหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติที่จะต้องนำมารวมไว้ให้ประชาชนตรวจดู กฎหมายกำหนดบังคับเฉพาะที่มีผลกระทบถึงสิทธิหน้าที่ของเอกชนเท่านั้น ส่วนคู่มือหรือคำสั่งใดหากเปิดเผยออกไปจะกระทบถึงผลสำเร็จในการบังคับใช้กฎหมายหน่วยงานของรัฐก็อาจไม่เปิดเผยได้

๕. สิ่งพิมพ์ที่ได้มีการอ้างอิงถึงตามมาตรา ๗ วรรคสอง

เนื่องจากกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการได้มีการกำหนดเป็นข้อยกเว้นว่าข้อมูลข่าวสารซึ่งแม้จะมีเนื้อหาตรงที่กฎหมายกำหนดให้ต้องนำไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ถ้าข้อมูลข่าวสารนั้นได้มีการจัดพิมพ์เพื่อให้แพร่หลายตามจำนวนพอสมควรแล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องนำข้อมูลข่าวสารนั้นทั้งหมดไปลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาก็ เพียงแต่จะต้องมีการลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาว่าได้มีการพิมพ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารดังกล่าวแล้ว โดยให้มีการอ้างอิงถึงสิ่งพิมพ์ที่มีการพิมพ์เผยแพร่แล้วไว้ในราชกิจจานุเบกษาดังนั้น ข้อมูลข่าวสารลักษณะนี้ กฎหมายจึงกำหนดให้ต้องนำสิ่งพิมพ์ที่ได้มีการอ้างอิงถึงในราชกิจจานุเบกษาจะต้องนำมารวมไว้เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าตรวจดูได้ เพื่อป้องกันปัญหาในกรณีจัดหาซื้อในภายหลังไม่สะดวก

๖. สัญญาสัมปทาน สัญญาที่มีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนหรือสัญญาร่วมทุนกับเอกชนในการจัดทำบริการสาธารณะ

ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับสัญญาในการดำเนินการต่าง ๆ ของหน่วยงานของรัฐ โดยปกติทั่วไปย่อมไม่เป็นความลับ สามารถเปิดเผยได้ แต่ที่ผ่านมาหน่วยงานของรัฐมักจะไม่เปิดเผยทำให้ประชาชนขาดข้อมูลในการศึกษาเพื่อติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของรัฐ จนบางครั้งปรากฏว่ามีสัญญาในบาง

กรณีของรัฐได้ทำไปโดยเสียเปรียบเป็นอย่างมากให้กับคู่สัญญาที่ไม่อาจสำเร็จตามความมุ่งหมายได้ ดังนั้น กฎหมายจึงเห็นความจำเป็นที่จะต้องกำหนดให้มีการนำสัญญาต่าง ๆ ที่สำคัญ คือ สัญญาสัมปทาน สัญญาที่มีลักษณะเป็นการผูกขาด ตัดตอน หรือสัญญาร่วมทุนกับเอกชนในการจัดทำบริการสาธารณะมารวมไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบได้ นั้นหมายความว่า เมื่อใดก็ตามที่หน่วยงานของรัฐมีสัญญาทั้ง ๓ ประเภท หน่วยงานของรัฐจะต้องนำมาไว้ยังศูนย์ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงาน เพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจสอบตลอดเวลา โดยหน่วยงานของรัฐจะไปอ้างเหตุผลใด ๆ ในการที่จะไม่นำมารวมไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบไม่ได้ กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการอนุญาตเพียงให้หน่วยงานของรัฐสามารถลบหรือตัดตอนหรือทำโดยประการอื่นใด เพื่อไม่ให้เป็นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารบางส่วนที่เห็นว่าเป็นข้อมูล ข่าวสารที่กฎหมายกำหนดยกเว้นมิให้ต้องเปิดเผย ได้แก่ การเปิดเผยอาจจะกระทบต่อสถาบันพระมหากษัตริย์หรือการเปิดเผยอาจกระทำต่อความมั่นคงของประเทศ ฯลฯ

การที่กฎหมายกำหนดไว้ในข้อนี้ เฉพาะสัญญา ๓ ประเภท เท่านั้นที่ต้องนำมารวมไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบ มิได้ความหมายว่าสัญญาอื่น ๆ ของหน่วยงานของรัฐนั้นไม่ต้องเปิดเผย แต่โดยหลักการแล้วสัญญาโดยส่วนใหญ่เกือบทุกเรื่องจะต้องเปิดเผยให้ประชาชนได้รู้ เพียงแต่ว่าหน่วยงานของรัฐยังไม่ถูกบังคับหรือถูกกำหนดไว้ต้องนำมารวมไว้ที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร ซึ่งต้องพร้อมให้ตรวจสอบได้ทันทีและตลอดเวลาเท่านั้น

๗. มติคณะรัฐมนตรี หรือมติคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยกฎหมาย หรือโดยมติคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ ให้ระบุรายชื่อรายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการพิจารณาไว้ด้วย

เนื่องจากมติของคณะรัฐมนตรีหรือคณะกรรมการตามที่กำหนดในข้อนี้เป็นเรื่องที่มีความสำคัญ ประชาชนจึงควรได้รู้เพื่อจะได้ทราบว่าคณะรัฐมนตรีหรือคณะกรรมการดังกล่าวได้มีการดำเนินการหรือตัดสินใจในเรื่องใดไปแล้วบ้าง เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสังคมหรือประเทศอย่างไร หรือเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตนเองอย่างไร รวมทั้งหากสนใจเรื่องใดเป็นพิเศษสามารถได้ใช้สิทธิตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการนี้ขอตรวจสอบข้อมูลข่าวสารที่สนใจนั้นในรายละเอียดอีกได้ ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าการกำหนดให้มติคณะรัฐมนตรีหรือคณะกรรมการดังกล่าวจะต้องระบุรายชื่อรายงานหรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการพิจารณาไว้ด้วย ข้อกำหนดนี้นับว่าเป็นประโยชน์ทั้งในส่วนของผู้ที่ทำหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยเมื่อมติในเรื่องหนึ่งเรื่องใดที่จะสามารถตรวจสอบได้ว่าการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องต่าง ๆ นั้น มีข้อมูลข้อเท็จจริงที่เพียงพอหรือถูกต้องมากเพียงใด ในทางตรงกันข้ามประชาชนสามารถตรวจสอบมาตรฐานการพิจารณาได้ว่าการตัดสินใจอยู่บนข้อเท็จจริงเป็นหลักการที่ถูกต้องหรือไม่เพียงใด ซึ่งหากได้มีการปฏิบัติในเรื่องนี้อย่างจริงจังแล้วก็จะมีส่วนช่วยพัฒนาว่ากระบวนการบริการและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนได้อีกช่องทางหนึ่ง

๘. ข้อมูลข่าวสารอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

เนื่องจากข้อมูลข่าวสารเป็นสิ่งที่มีความจำนวนมากและมีการพัฒนาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนควรได้รู้ในช่วงเวลาปัจจุบันอาจจะแตกต่างไปจากช่วงเวลาในอนาคตรวมทั้งยังอาจมีความแตกต่างกันในแต่ละภาคของประเทศอีกด้วย

การที่กฎหมายได้ให้อำนาจกับคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการที่จะสามารถกำหนดเพิ่มเติมได้ว่าข้อมูลข่าวสารของราชการเรื่องใดที่หน่วยงานของรัฐจะต้องจัดมารวมไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบได้ อันเป็นการกำหนดให้เป็นข้อมูลตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ

พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงเป็นการสอดคล้องกับลักษณะที่ไม่หยุดนิ่งและมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปของข้อมูลข่าวสารทำให้สามารถส่งเสริมให้ศูนย์ข้อมูลข่าวสารของราชการสามารถตอบสนองต่อการส่งเสริมการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความจำเป็นและความต้องการของสังคมและประชาชนอย่างแท้จริง

ทั้งนี้ จนถึงปี ๒๕๔๘ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้มีประกาศแล้วรวม ๒ เรื่อง คือประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๔๒ และวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๔๓ เรื่อง กำหนดประกาศให้ประกวดราคาและประกาศสอบราคาของหน่วยงานของรัฐที่หัวหน้าส่วนราชการลงนามแล้วและเรื่องการกำหนดให้ข้อมูลข่าวสารไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบดูได้ตามมาตรา ๙ (๘) คือให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประกาศประกวดราคาและประกาศสอบราคาเป็นข้อมูลข่าวสารที่ต้องนำมารวมไว้ยังศูนย์ข้อมูลข่าวสารเพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจสอบดูอย่างน้อย ๑ ปี รวมทั้งผลการพิจารณาจัดซื้อจัดจ้างซึ่งจะต้องทำเป็นตารางสรุปผลไว้เป็นประจำทุกเดือนว่าได้จัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีใด มีผู้เข้าร่วมการจัดซื้อจัดจ้างจำนวนกี่รายเป็นใครบ้าง ผู้ใดได้รับการคัดเลือกในวงเงินเท่าใด และสรุปเหตุที่คัดเลือกผู้รับจ้างดังกล่าวด้วย เพื่อให้ประชาชนเข้าตรวจสอบดูข้อมูลข่าวสารได้ ซึ่งจะเห็นว่าประกาศคณะกรรมการนี้จะมีส่วนช่วยให้กระบวนการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างเป็นไปอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการตรวจสอบการดำเนินงานของรัฐให้เป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น

๓.๓ การเปิดเผยหรือการจัดหาข้อมูลข่าวสารของราชการให้ประชาชนที่ขอข้อมูลข่าวสารเป็นการเฉพาะราย

๓.๓.๑ มาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.๒๕๔๐ ได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่จัดหาข้อมูลข่าวสารให้กับประชาชนตามที่ขอโดยกำหนดเป็นหลักปฏิบัติว่า ถ้ามีผู้มาขอข้อมูลข่าวสารอื่นใดของราชการและคำขอของผู้นั้นระบุข้อมูลข่าวสารที่ต้องการในลักษณะที่อาจเข้าใจได้ตามสมควรให้หน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้แก่ผู้ขอในเวลาอันสมควร

หน้าที่ในการเปิดเผยหรือการจัดหาข้อมูลข่าวสารให้กับประชาชนเป็นการเฉพาะรายนี้แตกต่างจาก ๒ วิธีแรก ซึ่งมีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าข้อมูลข่าวสารประเภทใดที่จำเป็นต้องนำมาเปิดเผยโดยนำไปประกาศราชกิจจานุเบกษา และข้อมูลข่าวสารประเภทใดที่จำเป็นต้องนำมาเปิดเผยโดยการจัดให้ประชาชนเข้าตรวจสอบดูได้ตลอดเวลา

สำหรับวิธีที่ ๓ หลักปฏิบัติที่สำคัญ คือการจัดข้อมูลข่าวสารให้ตามที่ผู้มาขอยื่นคำขอกับหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นข้อมูลข่าวสารเรื่องใดก็ตามพระราชบัญญัติได้มีการกำหนดเป็นหลักปฏิบัติไว้ว่าถ้ามีผู้มาขอข้อมูลข่าวสารอื่นใดของราชการและคำขอของผู้นั้นระบุข้อมูลข่าวสารที่ต้องการในลักษณะที่อาจเข้าใจได้ตามสมควร ให้หน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้แก่ผู้ขอในเวลาอันสมควรซึ่งจะเห็นว่ารูปแบบการจัดข้อมูลข่าวสารให้กับประชาชนตามวิธีนี้มีลักษณะเป็นการจัดข้อมูลข่าวสารให้กับผู้ขอเป็นรายกรณี ซึ่งมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับความต้องการของแต่ละคนจึงอาจถือได้ว่าเป็นการจัดข้อมูลข่าวสารให้กับประชาชนเป็นการเฉพาะราย

๓.๓.๒ ขอบเขตของการจัดหาข้อมูลข่าวสารให้เป็นการเฉพาะราย

พระราชบัญญัติกำหนดให้หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่จัดหาข้อมูลข่าวสารให้ตามคำขอเฉพาะรายของประชาชนในเวลาอันสมควร ข้อมูลข่าวสารที่ขอนี้ไม่มีข้อจำกัดในเรื่องที่ว่าขอเรื่องอะไร ถ้าไม่เข้าข้อยกเว้นที่จะไม่เปิดเผยตามที่พระราชบัญญัติกำหนด ก็ถือเป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐจะต้อง

จัดทำให้ทั้งสิ้นการปฏิเสธไม่ให้ข้อมูลข่าวสารตามข้อนี้ พระราชบัญญัติกำหนดให้สามารถทำได้เฉพาะเมื่อ
ของจำนวนมากหรือขอบ่อยครั้งโดยไม่มีเหตุอันสมควรเท่านั้น

๓.๓.๓ แนวทางการดำเนินการในกรณีเฉพาะบางเรื่อง

เนื่องจากการดำเนินการเพื่อจัดหาข้อมูลข่าวสารให้กับประชาชนเป็นการเฉพาะรายนี้ อาจ
มีปัญหาการดำเนินในบางกรณีได้ พระราชบัญญัติจึงกำหนดแนวทางเพื่อดำเนินการในกรณีต่าง ๆ ดังนี้

๑. กรณีข้อมูลข่าวสารของราชการที่ผู้มาขอมีสภาพที่อาจบาดเจ็บได้ง่าย ในกรณีนี้
หน่วยงานของรัฐจะขอขยายเวลาในการจัดหาให้หรือจะจัดทำสำเนาให้ในสภาพอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อมิให้
เสียหายแก่ข้อมูลข่าวสารนั้นก็

๒. ข้อมูลข่าวสารของราชการที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดหาให้กับประชาชนตามคำขอโดย
หลักการแล้วต้องเป็นข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่แล้วในสภาพพร้อมที่จะให้ มิใช่เป็นการต้องไปจัดทำวิเคราะห์
จำแนกรวบรวม หรือจัดให้มีขึ้นใหม่ ทั้งนี้ เพื่อมิให้การจัดหาข้อมูลข่าวสารนี้เป็นการเพิ่มภาระแก่หน่วยงาน
ของรัฐเพื่อประโยชน์แก่ผู้ขอเฉพาะรายบางคนเท่านั้น แต่พระราชบัญญัติก็ยังเปิดโอกาสว่าถ้าหน่วยงาน
ของรัฐเห็นว่ากรณีที่มีผู้ขอแสวงหาผลประโยชน์ทางการค้าและเป็นเรื่องจำเป็นเพื่อปกป้องสิทธิ
เสรีภาพสำหรับผู้นั้นหรือเป็นเรื่องที่เป็นประโยชน์แก่สาธารณะหน่วยงานของรัฐจะจัดทำข้อมูลข่าวสารนั้น
ให้ก็ได้

๓. ในกรณีที่มีผู้ขอข้อมูลข่าวสารใดแต่ในขณะนั้นไม่มีข้อมูลข่าวสารตามที่ขอถ้าหน่วยงาน
ของรัฐเห็นว่าข้อมูลข่าวสารดังกล่าวสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ตามปกติของหน่วยงานของรัฐแล้วหน่วยงาน
ของรัฐนั้น ๆ จะจัดให้ข้อมูลข่าวสารของราชการตามที่มีผู้ขอขึ้นก็ใหม่ก็ได้

๓.๓.๔ แนวทางการดำเนินงานในกรณีที่ข้อมูลข่าวสารบางส่วนเป็นข้อมูลข่าวสารที่ไม่สามารถ
เปิดเผย

ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีผู้ยื่นคำขอให้เปิดเผยเป็นการเฉพาะรายนี้ในกรณีที่อาจมี
ข้อมูลข่าวสารบางส่วนที่อยู่ในหลักเกณฑ์กำหนดยกเว้นให้ไม่เปิดเผยพระราชบัญญัติได้กำหนดเป็นหลัก
ปฏิบัติให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการลบหรือตัดทอน หรือดำเนินการโดยประการใด
ประการหนึ่ง ที่ไม่เป็นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในส่วนที่ไม่สามารถเปิดเผยดังกล่าว ก่อนที่จะเปิดเผยหรือ
จัดหาข้อมูลข่าวสารให้แก่ผู้ยื่นคำขอข้อมูลข่าวสารต่อไป

๓.๓.๕ ส่วนแนวทางการดำเนินการกรณีเป็นข้อมูลข่าวสารที่ห้ามเปิดเผยตามมาตรา ๑๔ ข้อมูล
ข่าวสารที่อาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยตามมาตรา ๑๕ และข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา ๒๓ นั้นเมื่อมี
คำขอข้อมูลข่าวสารตามข้างต้นเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับคำขอข้อมูลข่าวสารจะต้องปฏิบัติให้เป็นตามกฎหมาย
กำหนด

๔ .ความสัมพันธ์เชื่อมโยงของข้อกำหนดระหว่างมาตรา ๗ และมาตรา ๘

๔.๑ ข้อมูลข่าวสารของราชการใด ๆ ที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากสำหรับประชาชนมาตรา ๗
แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ กำหนดให้เป็นข้อมูลข่าวสารประเภทที่ต้องนำ
ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา ข้อมูลข่าวสารประเภทนี้มีสาระสำคัญเกี่ยวข้องกับโครงสร้างอำนาจหน้าที่วิธี
ปฏิบัติของหน่วยงาน ระเบียบ ข้อบังคับ ฯลฯ หรือเป็นข้อมูลข่าวสารที่มีผลกระทบต่อสิทธิและหน้าที่

ของประชาชน หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องนำลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาโดยมีจุดหมายประการแรกคือ ต้องการให้มีการแพร่หลายของข้อมูลข่าวสารไปอย่างรวดเร็วกว้างขวางทั่วประเทศในลักษณะของการโฆษณาเผยแพร่โดยทางราชการที่เป็นระบบและเชื่อถือได้ให้ประชาชนทั่วไปได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ อีกประการหนึ่งก็มุ่งหมายที่จะให้ข้อมูลข่าวสารประเภทนี้มีการจัดเก็บไว้อย่างเป็นทางการเป็นหลักฐานที่เชื่อถือได้ทั้งในแง่ของความถูกต้องและควรให้ประชาชนได้ตรวจสอบโดยง่ายและนำไปใช้อ้างอิงเพื่อประโยชน์ต่าง ๆ ในทางกฎหมาย

๔.๒ ข้อมูลข่าวสารของราชการใด ๆ ที่มีความสำคัญรองลงมาโดยมีความสำคัญยังไม่ถึงขนาดที่จะต้องนำลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษามาตรา ๗ เพราะการลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาต้องมีค่าใช้จ่ายสูงแต่เป็นข้อมูลข่าวสารที่มีสาระสำคัญที่ประชาชนควรที่รับรู้และสามารถนำข้อมูลใช้ประโยชน์เพื่อการมีส่วนร่วมทางการบริหารการปกครองภาครัฐเป็นข้อมูลเบื้องต้นเพื่อการตรวจสอบของภาคประชาชน มาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงกำหนดให้เป็นข้อมูลข่าวสารประเภทที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดเตรียมไว้ให้ประชาชนเข้ามาตรวจสอบได้ด้วยตนเองโดยสะดวก โดยมีจุดมุ่งหมายประการแรก คือ ต้องการให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบต้องจัดระบบข้อมูลข่าวสารที่สำคัญอื่นประชาชนควรได้รับรู้ให้เป็นหมวดหมู่เพื่อเปิดเผยให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป และส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐอย่างแท้จริง การเปิดเผย โดยวิธีตั้งแสดงในศูนย์ข้อมูลข่าวสารถือได้ว่าเป็นกลไกพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาระบบประชาธิปไตยให้มั่นคงและจะยังส่งผลให้ประชาชนมีโอกาสใช้สิทธิและหน้าที่ของตนได้อย่างเต็มที่โดยสมบูรณ์ตลอดเวลา ประการที่สอง มุ่งหมายที่จะให้สิทธิในการเข้าตรวจดูข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นการใช้สิทธิของประชาชนโดยอิสระ เป็นการที่กฎหมายมุ่งที่จะวางกลไกระบบเอื้ออำนวยความสะดวกให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๙ เพื่อเพิ่มช่องทางให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองการปกครองภาครัฐและสร้างเสริมระบบตรวจสอบภาครัฐให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

๔.๓ ความสัมพันธ์เชื่อมโยงของข้อกฎหมายระหว่างมาตรา ๗ และมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.๒๕๔๐

๔.๓.๑ มาตรา ๗ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องกำหนดสถานที่ติดต่อขอรับข้อมูลข่าวสารหรือคำแนะนำในการติดต่อกับหน่วยงานของรัฐและให้ส่งรายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา ส่วนมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ กำหนดให้หน่วยงานต้องรวบรวมข้อมูลข่าวสารมาจัดให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ ดังนั้นสถานที่ที่จะนำข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๙ มาตั้งแสดงนั้นจึงเป็นสถานที่ตามมาตรา ๗ ที่หน่วยงานลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา

๔.๓.๒ โดยวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายที่กำหนดให้ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ ต้องมีการเผยแพร่ออกไปกว้างขวางทั่วถึงประเทศ เพื่อให้ประชาชนตรวจค้นได้โดยง่ายเพื่อการอ้างอิงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารได้ หน่วยงานที่จัดทำข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ นอกจากจะนำลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาแล้วต้องนำราชกิจจานุเบกษามาตั้งแสดงในศูนย์ข้อมูลข่าวสารเพื่อให้ประชาชนใช้สิทธิตรวจดูได้ด้วย หากไม่นำมาตั้งแสดงประชาชนก็จะประสบปัญหาอุปสรรคในการค้นหาข้อมูลในราชกิจจานุเบกษาที่กระจัดกระจายตามที่ต่าง ๆ ได้โดยง่ายการค้นหาข้อมูลประเภทนี้ก็จะเป็นการผลักรถให้กับประชาชนในการเข้าถึงและตรวจค้น การนำข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ มาตั้งแสดงตามนัยมาตรา ๙ และใช้ประโยชน์ได้อันจะเป็นการขัดกับเจตนารมณ์ของกฎหมายข้อมูลข่าวสารที่ต้องการให้

ประชาชนมีโอกาสกว้างขวางในการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐ เพื่อยังผลให้ประชาชนมีโอกาสรู้ถึงสิทธิหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่ คู่ครองประโยชน์ของตนแลประโยชน์สาธารณะได้

บทที่ ๓

ศูนย์ข้อมูลข่าวสารของราชการ

ตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

๑. ศูนย์ข้อมูลข่าวสารของราชการคืออะไร

ตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.๒๕๔๐ บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยตามกฎหมายกำหนดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบได้ ประกอบกับได้มีประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบ ณ ที่ทำการของหน่วยงานของรัฐ โดยเรียกสถานที่ที่จัดเก็บรวบรวมข้อมูลข่าวสารและให้บริการว่า ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร

ศูนย์ข้อมูลข่าวสารเป็นสถานที่ที่หน่วยงานของรัฐจัดรวบรวมข้อมูลข่าวสารไว้ให้ประชาชนสามารถค้นหาข้อมูลข่าวสารของราชการได้เอง ในเบื้องต้นคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการพิจารณาเห็นว่าเพื่อไม่ให้เป็นการกีดกันหน่วยงานของรัฐทั้งในด้านบุคลากร สถานที่และงบประมาณ จึงกำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่ต้องจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารเฉพาะหน่วยงานของรัฐที่เป็นนิติบุคคลเท่านั้น ซึ่งหมายถึงหน่วยงานของรัฐที่เป็นราชการส่วนกลาง คือ กรม หน่วยงานเทียบเท่า ราชการส่วนภูมิภาค คือ จังหวัด และราชการส่วนท้องถิ่น คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา จึงมีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารตามประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

สำหรับหน่วยงานของราชการส่วนกลางที่ตั้งอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ และไม่ขึ้นกับราชการส่วนภูมิภาค เช่น สำนักงานของส่วนราชการสังกัดกระทรวงการคลัง สำนักงานเขตหรือสำนักงานภาคของหน่วยงานต่าง ๆ เป็นต้น ต้องจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานขึ้น โดยต้องมีข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ และมาตรา ๙ เท่าที่หน่วยงานนั้นมีอยู่แสดงไว้ด้วย

๒. หน้าที่ของศูนย์ข้อมูลข่าวสาร

ศูนย์ข้อมูลข่าวสารมีหน้าที่ให้บริการข้อมูลข่าวสารของราชการแก่ประชาชนที่เข้ามาตรวจสอบดูศึกษาค้นคว้า ขอสำเนา ตลอดจนเผยแพร่ จำหน่ายแจกจ่ายข้อมูลข่าวสารของราชการตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการโดยมีหน้าที่โดยสรุป ดังนี้

๒.๑ จัดระบบข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ มาตรา ๘ และมาตราอื่น ๆ ที่หน่วยงานในสังกัดนั้นส่งมาให้และจัดทำบัตรดัชนีหรือบัญชี เพื่อใช้ประชาชนสามารถค้นหาข้อมูลข่าวสารได้เอง

๒.๒ จัดทำสมุดทะเบียนสำหรับผู้มาขอตรวจดูข้อมูลข่าวสาร

๒.๓ การทำสำเนาหรือสำเนาที่มีค่าธรรมเนียมถูกต้องสำหรับข้อมูลข่าวสารที่จัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบให้แก่ผู้ขอ

๒.๔ กรณีการขอข้อมูลข่าวสารตามมาตราอื่น ๆ ซึ่งไม่มีในศูนย์ข้อมูลข่าวสารให้ส่งคำขอไปยังหน่วยงานเจ้าของเรื่องพิจารณา

๒.๕ กรณีเป็นข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานอื่นให้แนะนำไปขอ ณ หน่วยงานนั้น (มาตรา ๑๒ วรรคแรก)

๒.๖ การประสานงาน การแจ้งนัดหมาย การมอบสำเนาข้อมูลข่าวสารตามข้อ ๒.๔ ให้แก่ผู้ขอ

๒.๗ การประสานงานกับสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

๓. หลักการและแนวคิดในการจัดศูนย์ข้อมูลข่าวสาร

จากเหตุผลของการประกาศใช้พระราชบัญญัติ คือ การให้ประชาชนมีโอกาสอย่างกว้างขวางในการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐ หลักการและแนวคิดประการหนึ่งก็คือ ต้องให้ประชาชนได้รับความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๙ ที่กฎหมายบังคับให้หน่วยงานของรัฐต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบได้เพราะเป็นเรื่องที่ประชาชนควรรู้ ดังนั้น การจัดศูนย์ข้อมูลข่าวสารนั้น การจัดสถานที่ การจัดเก็บข้อมูลข่าวสาร วิธีการค้นหา ทั้งจากบัตรดัชนีรายการ/ระบบคอมพิวเตอร์ รวมทั้ง การค้นหาหีบเอกสารตรวจสอบและศึกษา ต้องคำนึงถึงความสะดวกของประชาชนเป็นสำคัญ สามารถค้นหาศึกษาได้โดยสะดวก มิใช่ต้องคอยสอบถามหรือขอให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือมากเกินไป อันจะทำให้การตรวจสอบสะดุดชะงักและขาดความเป็นส่วนตัว

๔. หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดให้มีศูนย์ข้อมูลข่าวสาร

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารเรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบได้ กำหนดเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารไว้ ๔ ประการ คือ เรื่องสถานที่ เรื่องการจัดทำบัตรดัชนีเรื่องข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๙ และเรื่องระเบียบเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยหรือความปลอดภัย ประกอบกับผลจากการศึกษาและตรวจเยี่ยมศูนย์ข้อมูลข่าวสารทำให้ได้ข้อเท็จจริงหลายประการว่า หลักเกณฑ์และวิธีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารให้สอดคล้องกับสภาพของการปฏิบัติจริง ๆ เป็นไปตามหลักการและแนวคิดในการจัดศูนย์ข้อมูลข่าวสารนั้น หน่วยงานของรัฐควรดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

๔.๑ ขั้นตอนการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารและการให้บริการ ๗ ขั้นตอน

๔.๑.๑ การมอบหมายหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ

๔.๑.๒ สถานที่ตั้งของศูนย์ข้อมูลข่าวสาร

๔.๑.๓ วัสดุ อุปกรณ์ และครุภัณฑ์

๔.๑.๔ การคัดเลือกเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์

๔.๑.๕ ระเบียบและหลักเกณฑ์การให้บริการ

๔.๑.๖ ข้อมูลข่าวสารและการจัดระบบข้อมูลข่าวสาร

๔.๑.๗ ขั้นตอนการให้บริการข้อมูลข่าวสาร

๔.๒ การมอบหมายหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ

หน่วยงานของรัฐแต่ละแห่งควรมอบหมายหน่วยงานย่อยเพียงหน่วยเดียวขึ้นมารับผิดชอบการดำเนินงานของศูนย์ข้อมูลข่าวสาร ไม่ควรแบ่งกระจายออกไปตามหน่วยงานต่าง ๆ และควรมีเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานนั้นรับผิดชอบโดยตรง

๔.๓ สถานที่ตั้งของศูนย์ข้อมูลข่าวสาร

๔.๓.๑ จัดตั้งภายในสำนักงานที่ได้ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาตามมาตรา ๗ (๓) ยกเว้นกรณีจำเป็นจริง ๆ ซึ่งไปจัดตั้งที่อื่นได้ โดยจัดให้ห้องหนึ่งห้องใดเป็นสัดส่วนหรือห้องสมุดของหน่วยงานให้เป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสาร ถ้ามีพื้นที่น้อยจัดเป็นห้องไม่ได้ ให้จัดเป็นมุมหนึ่งของห้องในสำนักงานนั้น แต่ต้องมีลักษณะเป็นสัดส่วนพอสมควร

ถ้าไม่สามารถเก็บข้อมูลข่าวสารไว้ได้ทั้งหมดในที่เดียวกันก็สามารถแยกเก็บไว้ต่างหากได้ แต่จะต้องมีป้ายแสดงว่าข้อมูลข่าวสารที่แยกเก็บนั้นเก็บอยู่ที่ใดแล้ว ต้องมีบัญชีข้อมูลข่าวสารที่เก็บแยกแสดงไว้ด้วย

๔.๓.๒ ควรเป็นบริเวณที่ประชาชนสามารถใช้บริการได้โดยง่ายและสะดวก โดยหลักควรอยู่ชั้นล่างของสำนักงาน

๔.๓.๓ จัดทำป้ายชื่อ “ศูนย์ข้อมูลข่าวสารของ.....(ชื่อหน่วยงาน)” ติดไว้ให้เห็นชัดเจน หรือทำแผนผังแสดงที่ตั้งศูนย์ไว้หน้าสำนักงานด้วยก็จะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนอย่างยิ่ง (ตัวอย่างป้ายชื่อดูใน ผนวก ข)

๔.๔ วัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์

หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีครุภัณฑ์และวัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นไว้ที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร ดังนี้

๔.๔.๑ โต๊ะ/เก้าอี้ สำหรับเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์

๔.๔.๒ โต๊ะ/เก้าอี้ สำหรับประชาชนในการค้นหา ค้นคว้าและศึกษา

๔.๔.๓ ตู้เอกสารควรเป็นตู้กระจกหรือชั้นวางแฟ้มเอกสารไม่ควรอย่างยิ่งที่จะเก็บข้อมูลข่าวสารไว้ในตู้เหล็ก ๔ ล็อก หรือตู้เหล็กสองบานปิดทึบ หรือการล็อกกุญแจ ซึ่งขัดกับเจตนาของการจัดไว้ให้ประชาชนตรวจสอบดูได้โดยง่าย หยิบได้ง่ายและไม่ควรกลัวหายเกินจำเป็นเพราะข้อมูลข่าวสารที่จัดมาไว้นี้เป็นสำเนาข้อมูลข่าวสาร ส่วนต้นฉบับยังคงเก็บอยู่กับหน่วยงานเจ้าของเรื่อง หากสำเนาที่นำมาตั้งไว้หายไปก็สามารถนำสำเนาใหม่มาทดแทนได้

๔.๔.๔ โทรศัพท์ (สำหรับหน่วยงานขนาดกลาง/ใหญ่)

๔.๔.๕ กระดาษ/เครื่องเขียนเท่าที่จำเป็น

๔.๔.๖ สิ่งอำนวยความสะดวกอื่น เช่น พัดลม ตู้น้ำเย็น เป็นต้น หากจัดให้ได้ก็จะเป็นการเอื้ออาทรแก่ประชาชนอย่างยิ่ง

๔.๔.๗ แบบฟอร์มต่าง ๆ

๔.๕ การคัดเลือกเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์

ผู้บริหารของหน่วยงานต้องแต่งตั้งบุคลากรทำหน้าที่ประจำศูนย์ข้อมูลข่าวสารอย่างน้อยควรมีคุณสมบัติ ดังนี้

๔.๕.๑ ผู้ผ่านการอบรมหรือมีความรู้กฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ

๔.๕.๒ มีมนุษยสัมพันธ์ดี

- ๔.๕.๓ สามารถประสานงานกับทุกหน่วยงานได้อย่างเป็นปกติ
- ๔.๕.๔ มีความสามารถในการจัดระบบเพิ่มข้อมูล ระบบการสืบค้นข้อมูลหรือดัชนี
- ๔.๕.๕ ปฏิบัติหน้าที่ประจำศูนย์อย่างต่อเนื่อง

๔.๖ ระเบียบและหลักเกณฑ์การให้บริการ

๔.๖.๑ หน่วยงานของรัฐนั้นจะต้องออก ระเบียบว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการของ หน่วยงานลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา รวมทั้งอาจออกระเบียบว่าด้วยการรักษาความเป็นระเบียบ เรียบร้อยและความปลอดภัยในการให้ประชาชนเข้าตรวจดูข้อมูลข่าวสารด้วยก็ได้ (ดูตัวอย่างร่างระเบียบใน ผผนวก ค)

๔.๖.๒ หากหน่วยงานไม่ประสงค์จะเรียกค่าธรรมเนียมการขอสำเนาหรือขอสำเนาที่มี คำรับรองถูกต้องขอข้อมูลข่าวสารของราชการตามประกาศของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารฉบับลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๔๒ หน่วยงานของรัฐนั้นอาจออกระเบียบการเรียกค่าธรรมเนียมการขอสำเนาหรือขอสำเนา ที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารของราชการเอง โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสาร ของราชการก็ได้

๔.๖.๓ กำหนดขั้นตอนการขอข้อมูลข่าวสารโดยเขียนเป็นป้ายประกาศไว้ที่ศูนย์ข้อมูล ข่าวสาร (ดูตัวอย่างป้ายประกาศในผผนวก ข) โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องมีกำหนดระยะเวลาในการให้ข้อมูล ข่าวสารตามมติคณะรัฐมนตรีลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๔๗ (มติคณะรัฐมนตรีดูในผผนวก ก)

๔.๖.๔ กำหนดแบบฟอร์มคำร้องต่าง ๆ เช่น แบบคำขอข้อมูลข่าวสาร แบบคำร้องเรียน แบบคำอุทธรณ์ที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมาย (ดูตัวอย่างในผผนวก ข)

๔.๖.๕ จัดทำสมุดทะเบียนผู้เข้ามาขอตรวจดูข้อมูลข่าวสารโดยมีรายการเท่าที่จำเป็นเพื่อ เก็บไว้เป็นหลักฐานของทางราชการและการจัดทำสถิติ (ดูตัวอย่างในผผนวก ข)

๔.๗ ข้อมูลข่าวสารและการจัดระบบข้อมูลข่าวสาร

๔.๗.๑ ที่มาของข้อมูลข่าวสารในหน่วยงานของรัฐ

- ๑) กฎหมายซึ่งตราโดยฝ่ายนิติบัญญัติ
- ๒) กฎซึ่งตราหรือกำหนดโดยฝ่ายบริหาร เช่น คณะรัฐมนตรี รัฐมนตรี หรือ หัวหน้าส่วนราชการ ซึ่งมีผลบังคับใช้ต่อหน่วยงานนั้นไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม
- ๓) หน่วยงานของรัฐนั้นเป็นผู้ตราหรือกำหนดให้มีข้อมูลข่าวสารนั้น
- ๔) การได้รับมาโดยระเบียบแบบแผนของทางราชการหรือการปฏิบัติราชการ
- ๕) โดยวิธีอื่น ๆ เช่น การจัดซื้อ การรับมอบ บริจาค เป็นต้น

๔.๗.๒ หลักเกณฑ์ทั่วไปในการพิจารณาคัดเลือกข้อมูลข่าวสารภาคบังคับไว้ให้ประชาชน เข้าตรวจดู

๑) หน่วยงานของรัฐนั้นเป็นผู้ตราหรือกำหนดให้มีข้อมูลข่าวสารนั้น หรือหาก หน่วยงานของรัฐอื่นเป็นผู้ตรา แต่มีผลไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมให้หน่วยงานของรัฐนั้นต้องปฏิบัติ (ซึ่งมีผล เท่ากับหน่วยงานของรัฐนั้นเป็นผู้ตราหรือกำหนดให้มีข้อมูลข่าวสารนั่นเอง)

๒) มีสภาพอย่างกฎที่มีผลเป็นการทั่วไปต่อเอกชนที่เกี่ยวข้องหรือมีผลกระทบ โดยตรงต่อเอกชน หรือกระทบถึงสิทธิหน้าที่ประชาชนภายใต้ขอบอำนาจของหน่วยงานนั้น ผลจากข้อ ๔.๗.๒ จึงเป็นเรื่องที่ประชาชนต้องรู้หรือควรรู้

๔.๗.๓ การจำแนกระหว่างข้อมูลข่าวสารภาคบังคับภาคส่งเสริมสิทธิได้รู้ของประชาชน

๑) ข้อมูลข่าวสารภาคบังคับที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร คือ

- ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗
- ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๘

๒) นอกจากนั้นยังมีข้อมูลข่าวสารภาคส่งเสริมสิทธิได้รู้ของประชาชน แม้กฎหมายมิได้บังคับให้หน่วยงานของรัฐนั้นต้องจัดเอาไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบก็ตาม หากหน่วยงานของรัฐเห็นว่าข้อมูลข่าวสารใดที่ประชาชนควรรู้ แล้วจัดเอาไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบดูศึกษาค้นคว้าได้ นอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชน ต่อหน่วยงานของรัฐนั่นเองแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมให้เจตนาธรรมของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.๒๕๔๐ เป็นจริงมากขึ้น โดยประชาชนจะได้รับข้อมูลข่าวสารเพิ่มเติมขึ้นและเข้าใจการปฏิบัติงานของหน่วยงาน เป็นการสร้างการมีส่วนร่วมตรวจสอบการบริหารที่โปร่งใส รวมทั้ง เป็นโอกาสที่ประชาชนจะได้ทำข้อมูลข่าวสารนั้นไปใช้ประโยชน์ในเรื่องที่เกี่ยวข้องด้วย

สำหรับการจัดข้อมูลข่าวสารไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบทั้งภาคบังคับและภาคส่งเสริมสิทธิได้รู้ของประชาชนแล้ว มีตัวอย่างให้ศึกษาจากเอกสารแผ่นพับของเทศบาลเมืองพิษณุโลก และองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านด่าน อำเภอบ้านดำนาน้อย จังหวัดสุโขทัย ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการในฐานะหน่วยงานตัวอย่าง ให้มาแสดงนิทรรศการในการสัมมนาผู้บริหารระดับสูง ซึ่งรับผิดชอบด้านข้อมูลข่าวสารของรัฐ เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๔๘ ณ ESCAPHALL อาคารสหประชาชาติ กรุงเทพมหานคร

ตัวอย่าง ๑ เทศบาลเมืองพิษณุโลก จากแผ่นพับแจ้งว่า มีบริการข้อมูลข่าวสาร ๗ รายการ ดังนี้

ลำดับ	ข้อมูลข่าวสาร	ข้อมูลข่าวสารภาคใด	
		ภาคบังคับ	ภาคส่งเสริมสิทธิได้รู้
๑	แผนงาน โครงการปี ๒๕๔๕ ถึงปีปัจจุบัน	๙ (๓)	-
๒	เทศบัญญัติงบประมาณปี ๒๕๔๕ ถึงปีปัจจุบัน	๗ (๔) / ๙ (๓)	-
๓	ประกาศประกวดราคา/สอบราคา	๙ (๘) - ๑	-
๔	ผลการจัดซื้อจัดจ้าง	๙ (๘) - ๒	-
๕	สัญญาสัมปทาน/สัญญาเช่าอาคารของเทศบาล	๙ (๖)	-
๖	เทศบัญญัติของเทศบาลนครพิษณุโลก	๗ (๔)	-
๗	ข้อมูลเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิตของครัวเรือนในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก	-	

จากรายงานที่ปรากฏจะพบว่า มีข้อมูลข่าวสารภาคบังคับตามมาตรา ๗ และมาตรา ๘ อยู่ ๖ รายการและมีภาคส่งเสริมสิทธิได้รู้ของประชาชน ๑ รายการ ส่วนข้อมูลข่าวสารจริง ๆ ที่นำมาแสดงนั้นมีข้อมูลข่าวสารภาคส่งเสริมสิทธิได้รู้เป็นจำนวนมาก

ตัวอย่างที่ ๒ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านด่านจากแผ่นพับมีข้อมูลข่าวสารที่สามารถเข้าถึงทันที
ได้ ๑๕ รายการ ดังนี้

ลำดับ	ข้อมูลข่าวสาร	ข้อมูลข่าวสารภาคใด	
		ภาคบังคับ	ภาคส่งเสริมสิทธิที่รู้
๑	รายงานประจำปี	๙ (๓)	
๒	สถิติ (ที่เกี่ยวข้องกับขอบอำนาจของหน่วยงาน)	๙ (๓)	
๓	วารสาร	-	
๔	บรรณานุกรม นามานุกรม	-	
๕	กฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ	๗ (๑ - ๔)	
๖	คู่มือ ตำรา คำแนะนำ	๙ (๔)	
๗	รายงานการประชุม อบรม สัมมนา รายงานการสำรวจวิจัย	-	
๘	สิ่งพิมพ์เบ็ดเตล็ดต่าง ๆ เช่น หนังสืออนุสรณ์ หนังสือที่ระลึก	-	
๙	พระบรมราโชวาท พระราชดำรัส	-	
๑๐	ปาฐกถา คำบรรยาย หนังสือพิมพ์ แถลงข่าว	-	
๑๑	โครงการ แผนงาน	๙ (๓)	
๑๒	ชีวประวัติและผลงาน	-	
๑๓	รายงานการดูงาน	-	
๑๔	แผนที่	-	
๑๕	งบประมาณ ประมวลรายได้	๙ (๓)	

ข้อสังเกตข้อแรกก็คือ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านด่าน จัดหมวดข้อมูลข่าวสารตามแบบ
กระทรวงมหาดไทย จากหมวดข้อมูลข่าวสารนี้จะพบว่า มีข้อมูลข่าวสารภาคบังคับตามมาตรา ๗ และ
มาตรา ๙ จำนวน ๖ รายการ ส่วนที่เหลือเป็นข้อมูลข่าวสารภาคส่งเสริมสิทธิที่รู้ของประชาชนจำนวนมาก
ซึ่งสอดคล้องกับสภาพของข้อมูลข่าวสารที่นำเสนอ ณ วันนั้น ข้อสังเกตประการที่สองเป็นเรื่องที่เข้าใจได้ว่า
องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านด่านเป็นองค์กรขนาดเล็กอาจไม่มีข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๙ ทุกอนุมาตรา
ได้

อย่างไรก็ตาม “ศูนย์ข้อมูลข่าวสารของราชการตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.
๒๕๔๐ ไม่ใช่ห้องสมุด จึงไม่ควรนำข้อมูลข่าวสารภาคส่งเสริมสิทธิที่รู้มา แสดงไว้มากเกินไป”

๔.๗.๔ การจัดแฟ้มข้อมูลข่าวสาร

การจัดระบบข้อมูลข่าวสารนั้นมีข้อเท็จจริงประการหนึ่งว่า แต่ละหน่วยงานของรัฐ
มีวิธีการจัดระบบข้อมูลข่าวสารและการจัดเก็บไม่เหมือนกัน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับลักษณะงานของแต่ละ
หน่วยงานและขนาดของหน่วยงานด้วย อย่างไรก็ตาม ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ และมาตรา ๙
แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.๒๕๔๐ มีบทบัญญัติที่กำหนดเรียงตามอนุมาตรา ดังนั้น
การจัดระบบข้อมูลข่าวสารจึงควรเรียงตามอนุมาตราดังกล่าว เพื่อสะดวกในการใส่ข้อมูลข่าวสารเพิ่มเติม
และการค้นหา

ตัวอย่างการจัดเพิ่มข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ (๑) – (๕) และมาตรา ๙ (๑) – (๘) เรียงตามอนุมาตราคู่ในผนวก ข

๔.๗.๕ การจัดทำบัญชีและบัตรดัชนีรายการ

๑) เพื่อเป็นการควบคุมข้อมูลข่าวสารที่จัดมาไว้ในศูนย์ข้อมูลข่าวสาร เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์จะต้องทำบัญชีข้อมูลข่าวสารเรียงตามมาตรา บัญชีคุมข้อมูลข่าวสารนี้ให้เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์เก็บรักษาไว้เพื่อเป็นหลักฐานอ้างอิงดูตัวอย่างบัญชีคุมข้อมูลข่าวสารในผนวก ข

๒) การจัดทำบัตรดัชนีรายการควรจัดทำแบบบัตรดัชนีรายการห้องสมุดซึ่งเป็นสากลและตรวจค้นได้ง่ายหรือแบบเฉพาะที่หน่วยงานถือปฏิบัติอยู่ การจัดทำบัตรดัชนี ดูตัวอย่างในผนวก ค หากจัดทำระบบค้นหาด้วยคอมพิวเตอร์จะต้องแน่ใจว่ามีเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์คอยแนะนำช่วยเหลือผู้เข้าขอตรวจดูข้อมูลข่าวสารด้วย เพราะผู้เข้ามาตรวจดูอาจใช้คอมพิวเตอร์ไม่เป็น

๔.๘ ขั้นตอนการให้บริการข้อมูลข่าวสาร

๔.๘.๑ เมื่อมีประชาชนเข้ามาตรวจดูข้อมูลข่าวสารเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ข้อมูลข่าวสารจะต้องแนะนำให้ผู้เข้ามาขอตรวจดูข้อมูลข่าวสารแสดงตนด้วยการลงชื่อในสมุดทะเบียน เพื่อเป็นหลักฐานของทางราชการและเพื่อการเก็บสถิติ นอกจากนั้น การลงทะเบียนนี้ก็จะเป็นการตรวจสอบเบื้องต้นว่าเป็นคนไทยหรือไม่ หากสงสัยว่าเป็นคนต่างด้าวก็ขอให้แสดงบัตรประจำตัวประชาชนได้ (สิทธิของคนต่างด้าวดูข้อ ๕.๓)

๔.๘.๒ แนะนำให้ประชาชนตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นจากบัตรดัชนีรายการหรือจากระบบคอมพิวเตอร์เพื่อค้นหาข้อมูลข่าวสารที่ต้องการ รวมทั้ง ช่วยเหลือในการแนะนำและค้นหาข้อมูลข่าวสารให้

๔.๘.๓ กรณีที่มีการจัดแยกข้อมูลข่าวสารบางส่วนไปจัดไว้ต่างหากหรือให้บริการ ณ สถานที่แห่งอื่น ตามข้อ ๔.๓.๑ จากคำอธิบายประกอบหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดว่าต้องมีเจ้าหน้าที่ของรัฐอำนวยความสะดวกในการนำข้อมูลข่าวสารที่แยกเก็บไว้ที่อื่นมาให้ประชาชนตรวจดู

อย่างไรก็ตามในการจัดแยกข้อมูลข่าวสารไปเก็บไว้ต่างหาก ศูนย์ข้อมูลข่าวสารจะต้องจัดทำบัญชีและบัตรดัชนีเรียบร้อยแล้ว เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ควรแนะนำให้ผู้มาขอข้อมูลข่าวสารตรวจดูหากบัตรดัชนีและบัญชีเสียก่อน หากพบข้อมูลข่าวสารที่ต้องการผู้มาขอข้อมูลข่าวสารจะไปตรวจค้นด้วยตนเอง ณ สถานที่ที่นั่นหรือจะให้เจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสารไปนำข้อมูลข่าวสารนั้นมาให้ตรวจดูก็ได้

๔.๘.๔ หลังจากค้นบัตรดัชนีและตรวจดูจากบัญชีแล้วไม่พบข้อมูลข่าวสารที่ต้องการและเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ข้อมูลข่าวสารได้ตรวจสอบแล้วว่าไม่มีข้อมูลข่าวสารนั้นในหน่วยงานของตน แต่มีอยู่ในหน่วยงานส่วนกลางหรือส่วนสาขาของหน่วยงานแห่งนั้น หรือหน่วยงานของรัฐแห่งอื่น ให้แนะนำเพื่อไปยื่นขอต่อหน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้นโดยไม่ชักช้า

๔.๘.๕ เมื่อประชาชนขอถ่ายสำเนาข้อมูลข่าวสารที่ขอตรวจดู เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์จะต้องถ่ายสำเนาเอกสารให้รวมทั้งการรับรองความถูกต้องของสำเนาดังกล่าว หากผู้ขอต้องการโดยเรียกค่าธรรมเนียมได้ตามประกาศของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการฉบับลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๔๒ หรือตามระเบียบของหน่วยงานนั้นที่กำหนดขึ้นโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ รายได้ค่าธรรมเนียมนี้ขอบังคับกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินค่าธรรมเนียมข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.๒๕๔๘ ข้อ ๕ ให้หัวหน้าส่วนราชการหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเก็บเงินค่าธรรมเนียมไว้ใช้จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายในการให้บริการข้อมูลข่าวสารของราชการ

ข้อบังคับกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินค่าธรรมเนียมข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๘ คู่มือในผนวก ก

๔.๘.๖ กรณีที่ไม่มีข้อมูลข่าวสารในศูนย์ข้อมูลข่าวสารแต่มีอยู่ในหน่วยงานแห่งนั้น ให้ผู้มาขอข้อมูลข่าวสารกรอกแบบฟอร์มคำขอตามแบบที่หน่วยงานกำหนดแล้วให้เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ข้อมูลข่าวสารดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป

๔.๘.๗ เกี่ยวกับระยะเวลาการให้บริการข้อมูลข่าวสารนั้น หน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๔๗ ดังนี้

๑) กรณีที่ประชาชนขอข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานของรัฐและข้อมูลข่าวสารนั้น หน่วยงานของรัฐมีข้อมูลข่าวสารพร้อมที่จะจัดให้ได้ จะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยเร็วหรือภายในวันที่รับคำขอ

๒) ในกรณีที่ข้อมูลข่าวสารที่ขอมีเป็นจำนวนมากหรือไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๑๕ วัน ต้องแจ้งให้ผู้ขอข้อมูลทราบภายใน ๑๕ วัน รวมทั้งแจ้งกำหนดวันที่จะดำเนินการแล้วเสร็จให้ผู้ขอข้อมูลทราบด้วย

๕. ข้อควรจำ

๕.๑ ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ และมาตรา ๘ ที่ต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้นั้น

๕.๑.๑ เป็นสำเนาข้อมูลข่าวสาร ต้นฉบับหรือตัวจริงยังคงเก็บอยู่ที่หน่วยงานเจ้าของเรื่อง

๕.๑.๒ ไม่นอนุญาตให้ยืมออกไปนอกศูนย์ข้อมูลข่าวสารเพราะขัดต่อเจตนารมณ์การจัดเอาไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดู ต้องศึกษาค้นคว้าในศูนย์ข้อมูลข่าวสาร หากต้องการข้อมูลข่าวสารใดก็ให้ยื่นคำร้องขอสำเนาข้อมูลข่าวสารราชการนั้นได้

๕.๒ ผู้เข้าตรวจดูข้อมูลข่าวสาร

๕.๒.๑ ต้องเป็นคนไทย

๕.๒.๒ ไม่จำเป็นต้องมีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องและไม่จำเป็นต้องบอกเหตุผล

๕.๓ สิทธิของคนต่างด้าว ในการขอตรวจดู/ขอสำเนาข้อมูลข่าวสาร ตามมาตรา ๘ วรรคสี่ บัญญัติว่า ให้เป็นไปตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวงซึ่งปัจจุบันยังไม่มี ดังนั้น จึงเป็นเรื่องที่เจ้าหน้าที่ต้องใช้ดุลพินิจ โดยมีหลัก ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ ซึ่งลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาถือว่าเป็นการเปิดเผยต่อสาธารณชนแล้วและเป็นสากล ดังนั้น คนต่างด้าวย่อมขอได้เพราะไม่เป็นความลับแต่ประการใด

๕.๓.๒ หากเป็นข้อมูลข่าวสารตามมาตราอื่น เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ข้อมูลข่าวสารควรแนะนำให้คนต่างด้าวทำหนังสือขอตรวจดูหรือขอสำเนาเฉพาะเรื่องที่ตนเกี่ยวข้อง มีส่วนได้เสีย หรือเพื่อการปกป้องสิทธิของตนเอง คำขอเช่นนี้เจ้าหน้าที่สามารถใช้ดุลพินิจได้ว่า สมควรให้ตรวจดูหรือให้สำเนาได้หรือไม่

๖. ประชาชนรับรู้ข้อมูลข่าวสารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในช่องทางใดได้บ้าง

ประชาชนสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้หลายช่องทาง ดังต่อไปนี้

- หอกระจายข่าวชุมชนหรือเสียงตามสายในชุมชน/หมู่บ้าน
- เอกสารข้อเท็จจริงต่าง ๆ

- เวทีนำเสนอข้อมูล
- ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร
- รายงานการศึกษา
- วิทยุกระจายเสียง
- จดหมายข่าว
- การแถลงข่าว
- อินเทอร์เน็ต
- ทักษะศึกษาหรือเยี่ยมชมโครงการ

๗. สิทธิของประชาชนในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- สิทธิการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการประชุมสภาท้องถิ่น เช่น รับรู้ข้อมูลข่าวสารการกำหนดการประชุมสภาท้องถิ่น วาระการประชุม วันเวลา และสถานที่การจัดประชุมสภาท้องถิ่น
- สิทธิการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและรายละเอียดแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- สิทธิการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดหารายได้และการจัดเก็บภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- สิทธิการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับข้อบัญญัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น รับรู้ข้อมูลการกำหนดวัน เวลา และสถานที่ในการประชุมพิจารณาร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น รับรู้ความคืบหน้าและผลการพิจารณาร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นในทุกขั้นตอน รับรู้รายละเอียดข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เป็นต้น
- สิทธิการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเงินและบัญชี เช่น รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการเงินและบัญชีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับรายงานงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- สิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง
- สิทธิการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ

๘. เงื่อนไขการให้บริการข้อมูลข่าวสาร

๑. ข้อมูลข่าวสารที่ขอตรวจดู ต้องเป็นข้อมูลที่มีอยู่แล้วเท่านั้น มิใช่เป็นการจัดทำ วิเคราะห์ จำแนก รวบรวม หรือจัดทำให้มีขึ้นใหม่
๒. การจัดทำข้อมูลข่าวสาร จะจัดทำสำเนาให้ ๑ ชุด ต่อหนึ่งข้อมูลข่าวสาร
๓. เจ้าหน้าที่อาจงดให้บริการในการที่มีการขอข้อมูลข่าวสารนั้น ๆ ซ้ำ หรือบ่อยครั้งโดยไม่มีเหตุผลสมควร

๙. ขั้นตอนการรับบริการ

๑. ผู้ที่ประสงค์จะขอข้อมูลข่าวสาร กรอกแบบฟอร์มการขอใช้บริการข้อมูลข่าวสาร เพื่อยื่นต่อเจ้าหน้าที่
๒. เจ้าหน้าที่ตรวจสอบคำร้องขอข้อมูลข่าวสารและตรวจสอบข้อมูลข่าวสารดังกล่าว ว่ามีหรือไม่
๓. เสนอผู้บังคับบัญชาอนุมัติให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามคำขอได้หรือไม่
๔. ติดต่อนัดหมายฟังผลคำขอ
๕. ถ่ายสำเนา/รับรองสำเนา
๖. ผู้ติดต่อเอกสารลงชื่อรับเอกสาร

๑๐. เอกสารหลักฐานประกอบการยื่นคำขอ

๑. ใบคำขอข้อมูลข่าวสาร

๑๑. ช่องทางในการขอข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดจอก

๑. ขอตรวจดูข้อมูลข่าวสารได้เองโดยสะดวก ณ ศูนย์ข้อมูลข่าวสารองค์การบริหารส่วนตำบลกุดจอก ตำบลกุดจอก อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา
๒. สืบค้นข้อมูลข่าวสารทางเว็บไซต์ [http:// www.Kudjok.com](http://www.Kudjok.com)
๓. สอบถามทางโทรศัพท์ หมายเลข ๐๔๔-๐๐๙๘๒๕
๔. ขอข้อมูลผ่านทางอีเมลที่ Kudjok@windowslive.com
๕. ขอข้อมูลข่าวสารทางไปรษณีย์ ได้ที่ ศูนย์ข้อมูลข่าวสารองค์การบริหารส่วนตำบลกุดจอก ตำบลกุดจอก อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา ๓๐๑๒๐
๖. ขอข้อมูลข่าวสารทาง facebook ชื่อ ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร อบต. กุดจอก อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา

๑๒. การรับเรื่องร้องเรียน

ถ้าการบริการไม่เป็นไปตามข้อตกลงที่ระบุไว้ข้างต้น สามารถติดต่อเพื่อร้องเรียนได้ที่ สำนักงานปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลกุดจอก อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา รหัสไปรษณีย์ ๓๐๑๒๐ หมายเลขโทรศัพท์ ๐๔๔-๐๐๙๘๒๕ หรือ [www. Kudjok.com](http://www.Kudjok.com)

บทที่ ๔

ตัวอย่างประกอบคำอธิบายข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ และมาตรา ๙
ที่ต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดู
ที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร

ตัวอย่างข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗

๑.มาตรา ๗ วรรคสามบัญญัติให้หน่วยงานของรัฐรวบรวมและจัดให้มีข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่งไว้เผยแพร่เพื่อขายหรือจำหน่ายแจก ณ ที่ทำการของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นตามที่เห็นสมควร

ข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่ง คือ ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๕)

๑.๑ ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ (๑) (๒) และ (๓) เป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงสร้างและการจัดองค์กรในการดำเนินงานสรุปอำนาจหน้าที่และวิธีการดำเนินงาน สถานที่ติดต่อเพื่อขอรับข้อมูลข่าวสารหรือคำแนะนำ ซึ่งเป็นข้อมูลข่าวสารที่หน่วยงานจัดทำขึ้นมาใหม่เพื่อลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา โดยอาศัยข้อมูลข่าวสารจากกฎหมายจัดตั้งหน่วยงานและกฎหมายแบ่งส่วนราชการของหน่วยงานนั้นเป็นหลักและอาจประกอบด้วยข้อมูลข่าวสารอื่น ๆ เช่น โครงสร้างอัตรากำลังและการจำแนกหน้าที่ที่ได้รับอนุมัติจากสำนักงาน ก.พ. เป็นต้น

ดังนั้น หน่วยงานของรัฐต้องนำราชกิจจานุเบกษาที่ลงพิมพ์ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ (๑) (๒) และ (๓) ไปตั้งแสดงไว้ที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร นอกจากนั้นเนื่องจากข้อมูลข่าวสารนี้มีที่มาจากกฎหมายดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เพื่อการอ้างอิงและให้ข้อมูลข่าวสารที่สมบูรณ์ครบถ้วนแก่ประชาชน หน่วยงานของรัฐควรนำกฎหมายจัดตั้งหน่วยงานและกฎหมายแบ่งส่วนราชการไปไว้ที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานด้วย

๑.๒ ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ (๔) ซึ่งมีอยู่หลายประเภทและไม่ว่าจะได้ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาหรือไม่ก็ตามที่ต้องนำไปตั้งแสดงในศูนย์ข้อมูลข่าวสาร เช่น

๑.๒.๑ กฎ ข้อบังคับ คำสั่ง หนังสือเวียน ระเบียบแบบแผน นโยบายหรือการตีความทั้งนี้ที่จัดให้มีขึ้นโดยมีสภาพอย่างกฎเพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อเอกชนที่เกี่ยวข้องที่หน่วยงานของรัฐนั้นเป็นผู้ตราหรือกำหนดขึ้น เช่น

กฎกระทรวงของกระทรวงต่าง ๆ ข้อบังคับกระทรวงการคลัง คำสั่งกระทรวงมหาดไทย หนังสือเวียนสำนักนายกรัฐมนตรี ระเบียบกรมบัญชีกลาง นโยบายของรัฐบาล การตีความกฎหมายของหน่วยงาน ข้อมูลข่าวสารเหล่านี้หน่วยงานที่เป็นผู้ตราหรือกำหนดข้อมูลข่าวสารนั้นจะต้องนำไปตั้งแสดงเอาไว้ในศูนย์ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงาน

๑.๒.๒ กฎ ข้อบังคับ คำสั่ง หนังสือเวียน ระเบียบแบบแผน นโยบายหรือการตีความที่ตรากำหนดโดยหน่วยงานอื่น เช่น กระทรวงมหาดไทยซึ่งเป็นหน่วยกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดกรอบหรือแนวทางการกำหนดต่าง ๆ ในการปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหากเรื่องหนึ่งเรื่องใดมีสภาพอย่างกฎที่มีผลเป็นการทั่วไปต่อเอกชนแล้ว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องนำไปตั้งแสดงไว้ที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสารด้วย เป็นต้น

๑.๒.๓ มติคณะรัฐมนตรีตามปกติเป็นหน้าที่ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสารของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล แต่ตามนัยนี้ หากเป็นมติคณะรัฐมนตรีที่มีสภาพอย่างกฎให้หน่วยงานหนึ่งหน่วยงานใดโดยเฉพาะเป็นผู้ปฏิบัติและมีผลเป็นการทั่วไปต่อเอกชน หน่วยงานนั้นต้องนำมติคณะรัฐมนตรีนั้นมาไว้ที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานด้วย เช่น

(๑) มติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการก่อสร้างและผู้ประกอบการอาชีพงานอื่นกับทางราชการที่มีผลกระทบจากการปรับปรุงระบบการแลกเปลี่ยนเงินตรา วันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๔๒ มีลักษณะเป็นกฎและมีสภาพบังคับเป็นการทั่วไปให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจต้องปฏิบัติและมีผลเป็นการทั่วไปต่อเอกสาร

(๒) มติคณะรัฐมนตรีในการแต่งตั้งคณะกรรมการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่าวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๔๘ มีสภาพอย่างกฎและมีผลเป็นการทั่วไปต่อเอกชนเพราะการอนุรักษ์และ

พัฒนาเมืองเก่าจำเป็นต้องมีข้อกำหนดต่าง ๆ เป็นกรณีพิเศษซึ่งมีผลต่อเอกชนเป็นการทั่วไป จังหวัดน่านจึงต้องนำมติคณะรัฐมนตรีไปแสดงไว้ที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสารของจังหวัดน่านด้วย

(ก) มติคณะรัฐมนตรี เรื่อง แผนปฏิบัติการเพื่อเปลี่ยนการระเบิดและย้อยหินเป็นเทคโนโลยีการทำเหมืองหินวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๓๘ กรมทรัพยากรธรณีต้องนำมติดังกล่าวนี้ไปตั้งแสดงไว้ที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร

๒. มาตรา ๗ วรรคสอง บัญญัติว่า ข้อมูลข่าวสารใดที่ได้มีการจัดพิมพ์เพื่อให้เผยแพร่ตามจำนวนพอสมควรแล้ว ถ้ามีการลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาโดยอ้างถึงสิ่งพิมพ์นั้นก็ให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติตามบทบัญญัติวรรคหนึ่งแล้ว

ประเด็นที่ต้องพิจารณาก็คือ ข้อมูลข่าวสารตามวรรคสองนี้ คือ ข้อมูลข่าวสารประเภทใดกรณีนี้อาจอธิบายได้ว่า ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ (๑) (๒) และ (๓) นั้น เป็นข้อมูลข่าวสารที่หน่วยงานของรัฐได้จัดทำขึ้นใหม่และลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา จึงไม่เข้าข่ายมาตรา ๗ วรรคสองที่ว่า “ข้อมูลข่าวสารใดที่ได้มีการจัดพิมพ์เพื่อให้เผยแพร่ตามจำนวนพอสมควรแล้ว”

ดังนั้น ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ วรรคสองนี้จึงหมายถึงข้อมูลข่าวสารเก่าเริ่มตั้งแต่จัดตั้งหน่วยงานหรือกฎหมายอื่นใดที่หน่วยงานของรัฐนั้นเป็นผู้ถือปฏิบัติและข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ (๔) ที่หน่วยงานของรัฐใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติราชการ ตามประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการพิมพ์หรือจัดให้มีข้อมูลข่าวสารของราชการที่เกิตก่อนวันที่พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.๒๕๔๐ ใช้บังคับลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๔๑ ข้อ ๒ บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐรวบรวมข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๗ (๔) ที่มีผลบังคับใช้อยู่และส่งลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่หลักเกณฑ์และวิธีการนี้ใช้บังคับ

เมื่อพิจารณาตามความในมาตรา ๗ วรรคสอง ประกอบคำอธิบายในคู่มือพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.๒๕๔๐ โดยนายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์ อดีตเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้ว อาจพิจารณาได้ว่า ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ (๔) ถ้าข้อมูลข่าวสารใดมีการจัดพิมพ์ไว้แล้ว และแพร่หลายเป็นจำนวนพอสมควร กล่าวคือ มากพอที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ ไม่ว่าจะโดยการยืม ซื้อหรือสำเนาที่ตามมาตรา ๗ (๔) กำหนดว่า ไม่ต้องลงพิมพ์ซ้ำทั้งฉบับในราชกิจจานุเบกษาอีก แต่ให้พิมพ์โฆษณาในราชกิจจานุเบกษาโดยอ้างอิงให้ทราบว่ามีข้อมูลข่าวสารนั้นอยู่แล้วในสิ่งพิมพ์ใดก็เพียงพอแล้ว เพื่อลดความซ้ำซ้อนสิ้นเปลือง การพิจารณาว่าจะลงพิมพ์ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ (๔) โดยใช้เงื่อนไขตามมาตรา ๗ วรรคสองนี้ จึงมีองค์ประกอบสำคัญ ๒ ประการ คือ

(๑) ต้องมีการพิมพ์เพื่อให้แพร่หลายตามจำนวนพอสมควรแล้ว

(๒) ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ ไม่ว่าจะโดยการซื้อ การยืม หรือการทำสำเนาภาพถ่ายก็ตาม

หากไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์นี้หน่วยงานรัฐก็นำเป็นต้องนำข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ (๔) ทั้งฉบับ ไปลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาใหม่อีกครั้งหนึ่ง

ตัวอย่างข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ (๔) ที่ดำเนินการตามมาตรา ๗ วรรคสอง เช่น ประกาศของ ก.บช. ฉบับที่ ๔๒ (พ.ศ.๒๕๔๓) เรื่อง มาตรฐานการบัญชี ประกาศใช้มาตรฐานการบัญชี ๓๓ ฉบับ ประกอบด้วยแม่บทการบัญชี ๑ ฉบับ มาตรฐานการบัญชี ๒๘ ฉบับ และการตีความมาตรฐานการบัญชี ๔ ฉบับ โดยมีบัญชีและสาระสำคัญของมาตรฐานการบัญชีแต่ละเรื่องตามเอกสารแนบท้ายประกาศเป็นมาตรฐานการบัญชีตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.๒๕๔๓ ตั้งแต่วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๔๓ เป็นต้นไป (รก. เล่ม ๑๑๗ ตอนพิเศษ ๑๓๓ ง วันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๔๓) โดยท้ายเอกสารมาตรฐานการบัญชีแต่ละ

ฉบับได้ระบุสถานที่พิมพ์และจัดจำหน่าย รวมทั้ง สถานที่ที่จัดให้ประชาชนเข้าตรวจดูด้วย ซึ่งการดำเนินการของ ก.บช. ตามมาตรา ๗ วรรคสองนี้ ทำให้ไม่ต้องนำมาตราฐานการบัญชีฉบับเต็มทั้ง ๓๓ ฉบับ จำนวน ๑,๑๔๕ หน้า ลงพิมพ์ซ้ำในราชกิจจานุเบกษาอีก

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ข้อมูลข่าวสารภาคบังคับตามมาตรา ๗ และข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ ที่ควรนำไปแสดงไว้ที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสารมี ดังนี้

- ๑) กฎหมายจัดตั้งหน่วยงานของรัฐนั้น (ควรนำไปไว้)
- ๒) พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการหรือกฎอื่นใดในการแบ่งส่วนราชการของหน่วยงานตามข้อ ๑) (ควรนำไปไว้)
- ๓) ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ (๑) (๒) และ (๓) (ภาคบังคับ)
- ๔) ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ (๔) ที่หน่วยงานของรัฐนั้นถือปฏิบัติอยู่ การที่กฎหมาย

ข้อมูลข่าวสารของราชการบังคับให้หน่วยงานของรัฐต้องนำข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๗ (๔) ไม่ลงพิมพ์ราชกิจจานุเบกษานั้นมีจุดประสงค์ประการหนึ่งก็คือต้องการให้หน่วยงานของรัฐนั้นทบทวนมาตรา ๗ (๔) ซึ่งเป็นกลไกหรือเครื่องมือปฏิบัติราชการของหน่วยงานให้เป็นปัจจุบัน

หากหน่วยงานใดได้จัดพิมพ์ประมวลกฎหมายพระราชกฤษฎีกา กฎ กระทรวง ประกาศระเบียบ ฯลฯ ที่เกี่ยวกับข้องกับหน่วยงานนั้นโดยตรง เช่น กรมโรงงานอุตสาหกรรมได้จัดพิมพ์พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.๒๕๓๕ พร้อมด้วยกฎกระทรวงและประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.๒๕๑๒ ร่วมเล่มไว้จำหน่ายแจกก็อาจถือได้ว่าได้ปฏิบัติตามมาตรา ๗ (๔) โดยอนุโลมแล้วส่วนหนึ่ง

ตัวอย่างข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๙ (๑) - (๔)

๑. มาตรา ๙ (๑)

ผลการพิจารณาหรือคำวินิจฉัยที่ผลโดยตรงต่อเอกชนรวมทั้งความเห็นแย้งและคำสั่งที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาวินิจฉัยดังกล่าว

คำอธิบายโดยย่อ

๑.๑ **คำสั่งที่มีผลโดยตรงต่อเอกชน** เป็นคำสั่งกรณีที่เอกชนยื่นคำร้องต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้พิจารณาในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ได้แก่ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัย การอุทธรณ์ การรับรองและการจดทะเบียนทั้งหลาย และคำสั่งนั้นกระทำโดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือคณะกรรมการทางปกครองก็ตาม

การออกคำสั่งปฏิเสธคำขอดังกล่าวนี้เป็นคำสั่งทางปกครองที่ต้องระบุเหตุผลไว้ในคำสั่งหรือเอกสารแนบท้ายคำสั่ง ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง คำสั่งทางปกครองที่ต้องระบุเหตุผลไว้ในคำสั่งหรือในเอกสารแนบท้ายคำสั่ง ข้อ (๑) ตามประกาศลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๔๓

๑.๒ ผลการพิจารณาหรือคำวินิจฉัยที่มีผลโดยตรงต่อเอกชน

๑.๒.๑ เป็นกรณีที่เอกชนโต้แย้งคำสั่งของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือคณะกรรมการฝ่ายปกครองที่ไม่อนุญาตหรือไม่ดำเนินการให้แก่ตนในเรื่องนั้น ๆ ตามข้อ ๑ โดยการอุทธรณ์ไปยังผู้มีอำนาจในการพิจารณาอุทธรณ์ ผลของการพิจารณาหรือคำวินิจฉัยย่อมมีผลโดยตรงต่อเอกชนผู้ยื่นคำขอนั้น

๑.๒.๒ การอุทธรณ์แยกเป็น ๒ กรณี

๑) กรณีกฎหมายเฉพาะเรื่องกำหนดไว้ เช่น พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๓๕ พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.๒๕๓๕ ฯลฯ

๒) กรณีอุทธรณ์ตามกฎหมายทั่วไปตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ มาตรา ๔๕ ซึ่งเป็นกรณีที่กฎหมายมิได้กำหนดตัวผู้มีอำนาจในการพิจารณาอุทธรณ์ไว้

๑.๒.๓ ความขัดแย้ง

กรณีข้อพิพาทที่ดำเนินการโดยคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาททางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๘๕ บัญญัติว่า ถ้ากรรมการคนใดคนหนึ่งมีความเห็นแย้งให้มีสิทธิทำความเห็นแย้งของตนไว้ในคำวินิจฉัยได้

ความเห็นแย้งนี้จะต้องนำมาเปิดเผยแนบคำวินิจฉัยด้วยเพราะถือเป็นส่วนหนึ่งของคำวินิจฉัยที่มีผลต่อเอกชนด้านหนึ่งด้านใดก็ตามและอาจถูกนำไปใช้ประกอบการพิจารณาขององค์กรชี้ขาดข้อพิพาททางปกครองในระดับที่สูงกว่า

๑.๒.๔ คำสั่งที่เกี่ยวข้องกับคำวินิจฉัยที่มีผลโดยตรงต่อเอกชน

หมายถึง คำสั่งทั้งปวงในกระบวนการพิจารณาโดยเริ่มจากคำสั่งทางปกครองที่เป็นต้นเรื่องในการปฏิบัติภารกิจตั้งสิทธิของคู่กรณีจนถึงคำสั่งสุดท้ายในการยุติเรื่องการพิจารณาโดยผู้มีอำนาจในการพิจารณาวินิจฉัยนั้น

การนำผลพิจารณาหรือคำวินิจฉัยที่มีผลโดยตรงต่อเอกชน รวมทั้งคำสั่งและความเห็นแย้งที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาดังกล่าวมาตั้งแสดงให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้นั้น บางกรณีอาจมีข้อมูลข่าวสารจำนวนมาก หรือบางส่วนอาจมีผลกระทบต่อเอกชนโดยไม่สมควร หน่วยงานของรัฐอาจจัดทำเป็นสรุปย่อมาตั้งแสดงก็ได้ตามตัวอย่าง

ตัวอย่าง

๑. คำวินิจฉัยเรื่องอุทธรณ์ของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร (มีตัวอย่างการย่อคำวินิจฉัย)

๒. คำวินิจฉัยของคณะกรรมการอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๕๒ กรณีเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีคำสั่งไม่อนุญาตคำขอหรือไม่พอใจคำสั่งตามมาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง มาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๓ มาตรา ๔๔ มาตรา ๔๕ หรือมาตรา ๔๖

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องนำคำวินิจฉัยดังกล่าวพร้อมคำสั่งทางปกครองตามที่กล่าวไว้ในวรรคแรกไปตั้งแสดงไว้ที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร

๓. คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ตามพระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๖๖ กรณีเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีคำสั่งตามมาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๔๕ มาตรา ๔๘ หรือมาตรา ๕๒ หรือ ๖๕ ในเรื่องไม่ออกใบอนุญาต ไม่อนุญาตให้ต่อใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาตหรือมีคำสั่งตามมาตรา ๔๖

๔. คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔๑ กรณีอุทธรณ์คำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๓๗ หรือคำสั่งของปลัดกระทรวงหรือผู้ที่ปลัดกระทรวงมอบหมายให้หยุดประกอบกิจการโรงงานตามมาตรา ๓๙ วรรคหนึ่งหรือคำสั่งปิดโรงงานตามมาตรา ๓๙ วรรคสอง

ศูนย์ข้อมูลข่าวสารของกรมโรงงานอุตสาหกรรมจะต้องนำคำวินิจฉัยดังกล่าวพร้อมทั้งคำสั่งของผู้มีอำนาจหน้าที่ตามมาตราดังกล่าวข้างต้นไปไว้ที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร

๕. ตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ มาตรา ๑๑

กรณีผู้เสียหายขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ตน เมื่อหน่วยงานของรัฐได้ตั้งคณะกรรมการพิจารณาและเสนอผลการพิจารณาต่อกระทรวงการคลังแล้ว กระทรวงการคลังเห็นว่าหน่วยงานไม่ต้องรับผิดชอบเป็นคำสั่งหรือความเห็นที่เกี่ยวข้องกับการออกคำสั่งของหน่วยงานของรัฐที่ถูกยื่นขอเรียกค่าสินไหมทดแทน คำสั่งหรือความเห็นของกระทรวงการคลัง จึงเป็นคำสั่งที่มีผลต่อเอกชนโดยตรง

หน่วยงานของรัฐซึ่งถูกยื่นขอค่าสินไหมทดแทนจะต้องนำคำสั่ง หรือความเห็นของ กระทรวงการคลังแนบกับคำสั่งของหน่วยงานนั้นไปตั้งแสดงไว้ที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสารด้วย

๖. ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ.๒๕๒๕ มาตรา ๒๕ ในกรณีที่คณะกรรมการ แพทยสภามีมติให้สมาชิกแพทยสภาพ้นจากสมาชิกภาพ เนื่องจากเห็นว่า เป็นผู้นำความเสื่อมเสีย เกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ การดำเนินการดังกล่าวต้องได้รับความเห็นชอบจากสภานายกพิเศษ (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข) ก่อน ดังนั้น ความเห็นชอบของสภานายกพิเศษย่อมเป็นความเห็นที่ เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามมติของแพทยสภาซึ่งมีผลโดยตรงต่อเอกชน

แพทยสภาจะต้องนำทั้งมติของสภาและความเห็นชอบของนายกสภาพิเศษไปตั้งแสดงไว้ที่ ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร

๗. ผลการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งไม่อนุญาตตามพระราชบัญญัติสุสานและฌาปนสถาน มาตรา ๖ และมาตรา ๗

๘. ผลการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งไม่อนุญาตตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ.๒๕๔๓ มาตรา ๕ หรือมาตรา ๖

๙. ผลการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งไม่อนุญาตเก็บรังนกตามพระราชบัญญัติรังนกอีแอ่น พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๑๔ หรือคำสั่งเพิกถอนสัมปทานตามมาตรา ๒๐ กรณีผู้รับสัมปทานไม่ปฏิบัติตาม มาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๙ มีข้อกำหนดที่ระบุเป็นเงื่อนไขไว้ในสัมปทานว่าเป็นเหตุเพิกถอนได้

๑๐. ผลการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งไม่อนุญาตให้ตั้งท่าเรือ คำสั่งพักใบอนุญาตหรือถอน ใบอนุญาตของกรมการขนส่งทางน้ำ

๑๑. ผลการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งไม่อนุญาตให้เชื่อมถนน/ทางหลวงแร่ที่ดินของ กรมทางหลวง

๑๒. ผลการพิจารณาทางวิชาการการแต่งแร่และสั่งการแก้ไข กรณีโรงงานก่อเหตุ เดือดร้อนต่อสิ่งแวดล้อมของกรมทรัพยากรธรณี

๑๓. ผลการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งไม่อนุญาตระเบิดหิน คำสั่งพักใบอนุญาตหรือถอน ใบอนุญาต

๑๔. ผลการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งไม่อนุญาตให้ตั้งโรงโม่หิน คำสั่งพักใบอนุญาตใบอนุญาต

๑๕. ผลการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งไม่อนุญาตตั้งท่าอุตสาหกรรม คำสั่งพักใบอนุญาตหรือถอน ใบอนุญาต

๑๖. คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้ที่บริหารท้องถิ่นมอบหมาย ตามพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. ๒๕๑๐ มาตรา ๓๐ กรณีผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้ายเห็นว่า การประเมินนั้น ไม่ถูกต้อง

๑๗. คำวินิจฉัยให้พักหรือเพิกถอนใบอนุญาตว่าความของสภานายกความ

บัญชี

๑๘. คำวินิจฉัยให้พักหรือเพิกถอนใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของสภาวิชาชีพ

๑๙. คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสิทธิบัตรกรมทรัพย์สินทางปัญญา

๒๐. ผลการพิจารณาของคณะกรรมการอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติผังเมือง

ภาคผนวก

ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
เรื่อง กำหนดให้ประกาศประกวดราคาและประกาศสอบราคาของหน่วยงานของรัฐที่หัวหน้าส่วน
ราชการลงนามแล้วเป็นข้อมูลข่าวสารที่ต้องจัดไว้ในประชาชนเข้าตรวจดูได้
ตามมาตรา ๙ (๘) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

.....

ด้วยพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๙ (๘) บัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ กำหนดข้อมูลข่าวสารของราชการที่จะต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ เพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้รับประโยชน์จากการเข้าตรวจดูข้อมูลข่าวสารดังกล่าวนี้

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๙ (๘) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ จึงกำหนดให้ประกาศในประกวดราคาและประกาศสอบราคาของหน่วยงานของรัฐที่หัวหน้าส่วนราชการลงนามแล้ว เป็นข้อมูลข่าวสารที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามมาตรา ๙ ทั้งนี้มีกำหนดระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๑ ปี นับแต่วันประกาศ

ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๒

สุพัตรา มาศดิตถ์
(คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์)
รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

ประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
เรื่อง กำหนดให้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับผลการพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐเป็น
ข้อมูลข่าวสารที่ต้องจัดไว้ในประชาชนตรวจสอบได้
ตามมาตรา ๙ (๘) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

.....

ด้วยพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง(๘) บัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ กำหนดข้อมูลข่าวสารอื่นที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการกำหนด

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๘) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ จึงกำหนดให้ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผลการพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐเป็นเอกสารที่หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบได้ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๘) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

๑. ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำสรุปผลการพิจารณาการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐเป็นรายเดือนทุก ๆ เดือน โดยให้มีรายละเอียดเกี่ยวกับงานที่จัดซื้อจัดจ้าง วงเงินงบประมาณ วิธีซื้อหรือจ้าง รายชื่อผู้เข้าเสนอราคาและราคาที่เสนอ ผู้ได้รับการคัดเลือกและราคา และเหตุผลที่คัดเลือกผู้เสนอราคา รายนั้นโดยสรุป เพื่อเป็นดัชนีสำหรับการตรวจสอบของประชาชน

๒. การดำเนินการตาม ๑. ให้จัดทำตามแบบ สขร. .แนบท้ายประกาศนี้

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๔ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๓

สุพัตรา มาศดิตถ์
(คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์)
รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
ประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

